

A MI LAPUNK

TANULJUNK-E? Irta: SCHERER LAJOS

Ma, amikor olyan drága az iskoláztatás, a tankönyv, amikor a fölvételi vizsgákkal akarják leszorítani a középiskolákba toluló tömegeket, bátran felmerül az a kérdés: tanuljunk-e? Érdemes-e tanulni? Nem járnak-e jobban azok, akiknek a tanuláshoz módjuk nincs vagy akik az iskolából kiszorúlnak?

Évről-évre többen és többen intéznek rohamot az iskola kapui ellen. A tanulás szabadsága meg is követeli azt, hogy mennél tágabbra nyissák ki az iskola kapuját. Hiszen a tanuláshoz mindenkinek van joga. Bár az is igaz, hogy a tanügyi rosta hamar kiselejtezi az oda nem valókat s mennél zsúfoltabbak az osztályok, annál szigorúbbak a tanárok, annál több a bukott diák.

Viszont az iskola jelesei oly sokszor buknak el az életben. Oly korban élünk, amikor mérnökök elmennek villamos kalauznak, tanárok kereskedő segédeknek, orvosok ápolóknak, okleveles gazdák pedig bérezeknek, csak hogy a nyomortól, az állástalanságtól megszabaduljanak. A diploma egyedül ma már nem ad kenyeret. A tanult emberek mindenütt elvesztették a talajt, a nyugodt megélhetés alapját a lábuk alól. Az élet kifogta az iskola lovait szekereből.

Az elmélet embereit túlszárnyalták a gyakorlati élet emberei. A rikkancsból lett Edisonoké, a cipőtisztító fiúból lett filmkirályoké az élet minden bősége. A gyakorlat emberei egy kis szerencsével könnyen szereznek vagyont s gépkocsikon világrészeket száguldanak be. Álmaik célja a jó üzlet, a pénz; a többi: tudomány, művészet, műveltség mellékes. Van olyan milliomos, aki alig végzett 2–3 elemi s nevét alig tudja leírni, de ez nem baj: pénzért elvégzik dolgát mások, a munkához értők, az íróasztalok kulijai.

Ezt a furcsa, fordított dolgot az iskolák is érzik. Érzik, hogy elmaradtak a rohanó élettől. Ezért van az, hogy folyton változtatnak a tanterveken. A holt nyelvek helyébe az élőket állítják, hogy útravalóul az életbe legalább ezt adják.

A régi iskola a maga egységes tantervével a maga korának nevelte az ifjúságot. Aki Homéroszt, Vergiliust és a többi előirt tananyagot magába szívta, az életre kész, rátermelt, művelt ember számba ment. A diplomája biztosította az állást és kenyeret.

Ma azonban? A tudás, az elmélet hitelét veszítette. Az ügyesség, az egyéni rátermeltség, az életrevalóság, az érvényesülési képesség, gyakorlati érzék mosolyog az elmélet gyártókon. A világ halad. Az iskolának is ehhez kell idomúlnia a repülőgép, a rádió korában.

Az elmélet-csinálók éhen vesznek, bár nem nélkülözhetők. Egy Irinyi feltalálja a gyújtót, de a gyakorlat embere gazdagodik meg rajta. A tudós Herz megálmodja a rádiót és találmányát a kitünő mérnök és kereskedő Marconi milliárdokra váltja be.

Vagyis, fiúk és leányok, a gyakorlati élet felé kell fordítanotok a szemeteket. Azt nem mondom, hogy ne járjatok iskolába. Sőt, látogassátok csak az iskolát, tanuljatok szorgalmasan, de mivel az iskola többnyire csak elméletet ad, igyekezzetek magán-szorgalomból gyakorlatiasságra. Tanuljatok meg minél több nyelvet beszélni. Végezzetek kézügyességi munkát, fúrjatok, faragjatok; keressétek fel a műhelyeket szabad időtökben vagy tanuljátok meg atyáitok mesterségét. Járjatok ki a falura, a nyers árút termelő

helyekre, hogy nyitott szemmel mindent lássatok s a dolgok összefüggését megérezzétek.

Az ügyes diák tud magán segíteni, ha kell, gombot varrni a ruhájára, foltot a rongyos nadrágjára, a kevésből sokat csinálni. Ilyen gyakorlati érzékkel érdemes tanulni, mert az ilyen diák még a jég hátán is megél, meg fog állni a maga lábán, ha nem is lesz diplomás hivatalnok. — De tanulni, sokat tanulni kell!

A fellegvár

— Szegény jó Jutkám, félek, hogy a mentőkért kell majd telefonálnom. Hónap végén ilyen lakomát rendezni! Talán lázad van és önkivületben vásárlási-mánia vett erőt rajtad?

A fiatal leány, aki ezt a kétségbeesett beszédet tartotta, kabátban, kalapban, hóna alatt egy csomó jegyzettel ott állott a „lakoma“ alatt cseppet sem roskadó asztal előtt. A „lakoma“ — mely bizonyára elpirult volna szégyenében erre a magas címre, ha teheti — ott állott az asztal közepén: két pár virsli, egy darab vaj és két alma.

— Semmi bajom sincs, hacsak az öröm meg nem ártott — hangzott a felelet valahonnan a kályha melletti sarokból. — Gondolod, hogy az örömtől is megbolondulhat az ember?

— Jutka! Csak nem emelték fel a fizetésedet?

— Sajnos, erre még álmában sem gondol hatalmas vezérigazgatónk, hanem, hanem . . . Sárrika, ülj le előbb, hogy el ne ájulj a csodálkozástól! Hanem . . . főbérllő lettem!

— Micsoda?

— Főbérllő!

— Mi az?

— Az olyan boldog halandó, akinek lakása van, pár szobája, konyhája, fürdőszobája és maga az ur otthon. Addig tanul a huga a vizsgák előtt, amíg neki tetszik és nem kiabál be senki az ajtón, hogy: — Kisasszonyok, drága a villany! Addig gépel éjszaka, amíg el nem készül sürgős munkájával és nem veri meg senki az ajtót: — Judit kisasszony, már tíz óra, ne kopogjon tovább!

— És neked lesz pár szobád? És konyhád? És fürdőszobád?

— Na, hogy őszinte legyek, pár szobánk éppen nem lesz, de legalább egy, ami egészen a miénk s hozzá egy igazi konyha, meg egy valóságos fürdőszoba!

— És hol van ez a palota?

— Budán. Kelenföld felé. Egy nagy háznak a hatodik emeletén.

— Oh, — mondta Sárrika kicsit csalódottan — hiszen az valóságos fellegvár!

Igy kapta a nevét a lakás.

A fellegvár lett Budapesten a legszebb lakás — Sárrika szerint. Pár régi otthoni butor, pár cserép virág, színes takarók, — a régi jó-módnak megmaradt emlékei — és Judit meg

Sárrika valahányszor beléptek az ajtón, úgy érezték, hogy „haza“ jöttek.

Milyen nagyon, nagyon régen nem mondhatták ezt. Milyen régen nélkülözték az otthont! Már hosszú évek óta hónapos szobákban éltek. És milyen rettenetes volt megszokni az udvari szobák szellőztelen levegőjét a nagy vidéki kúria után.

Most, ha Judit az egész napi fáradtság után haza ment és elfoglalta a helyét a kályha mellett a nagy faragott ládán, ahol gyerekkorában szokott üldögélni, be-becsukta a szemét és arra gondolt, hogy ezeket az elmúlt éveket álmolta csak. Édesapa most is ott ül a másik szobában, lám, hiszen hallja is a hangját, ahogyan a béreseknek kiadja a másnapi parancsot, Sárrika meg az asztalnál ülve mormolja a leckét, mialatt szösze hajának egyik engedetlen kis fürtjét az ujjja körül csavargatja.

Nem igaz, hogy jött egy szomorú nap, amikor édesapa nem evett már vacsorát és amikor Judit bement hozzá, hogy jóéjszakát kívánjon, már rázta a láz. És az sem igaz, hogy három nap mulva hidegen, mereven feküdt a ravatalon . . . ők meg itt maradtak árván, egészen egyedül. Sárrika meg ő, Judit. Alig volt még husz éves és azt sem tudta, hogy mi az élet. Azt gondolta: hat szép nagy szoba, a ponny-fogat, a Marcsa szakácsné úgy hozzá tartozik az élethez, mint édesapa magas, vállas alakja, simogató keze.

És egy napon mindebből semmi sem maradt. A simogató kéz kihült és elmúlt minden jólét, amit az a drága férfikéz eddig megszerzett.

A tisztartólokba új tisztartó jött és Judit rémülten gondolt arra — mi lesz most?

Rokonokhoz nem akart menni „szegény rokonnak“, Sárrikát különösképpen nem akarta odaadni. Elővette az oklevelét, egyik befolyásos nagybátyja szerzett neki állást egy nagy banknál és Sárrikával együtt felmentek Pestre. Hány éve is annak? Ha visszagondolt, úgy érezte: száz, pedig alig mult öt éve.

Szomorú, nehéz évek voltak ezek és Sárrika sokszor megrémült Judit sápadt, fáradt arcától, amikor órák hosszat ült az írógép mellett otthon is, hogy ezzel a munkával is pénzt szerezzen. Sok pénz kellett a kis háztartásra, meg Sárrika tandíja is sokat emésztett fel.

De most megint derüesebb lett az egész

világ. Megint volt otthonuk. Igaz, sok pénzt jelentett a lakbér, de úgy érezték, hogy a Fellegvárért semmi sem sok. Ha kinézték az ablakon, zöld mezőt láttak, hátrább a Sashegy terpeszkedett s mindez az övék volt. Sáríka legalább is így beszélt: — Az én Sashegyem. A Julka rélje. A mi Fellegvárunk!

Akármilyen fárasztó volt a napi munka, mindig ott bujkált mögötte az öröm: — este haza megyünk.

Egyetlen egyszer történt, hogy Judit megsértette a Fellegvárat. Akkor sem a Fellegvár sértődött meg, hanem Sáríka. Furcsa, érthetetlen dolog volt az és a kis lány sokáig törte a fejét rajta, de csak hónapok múlva találta meg a magyarázatot.

Pedig milyen boldog volt, mikor aznap hazafelé sietett. Tervezgette, hogyan is mesélje el a nagy örömlírt Juditnak, de azulán minden másképpen történt! Julka egész ridegen annyit felelt csak: — *Az ne jöjjön ide!*

„Az“ akiről szó volt és akivel Sáríka délelőtt az egyetem előtt találkozott, doktor Nagy István volt, a fiatal orvos, aki valamikor lent Sólymoson sokat járt hozzájuk.

— Oh! mondta Sáríka és a hangja remegett a visszafojtott könnyektől — talán szégyenled a Fellegvárat?

— Hát szégyenlem! — felelte Judit és a hangja szokatlanul kemény volt.

Többet nem is beszéltek erről. Sáríka leverten ült le az asztal mellé tanulni. Még a haját is elfelejtette csavargatni aznap este.

De, úgy látszik, a Fellegvár nem vette zokon ezt a kijelentést, legalább is erre vallott az, hogy soha olyan szép nem volt, mint azon a késő őszi napon, amikor dr. Nagy István becsengetett. Az alkonyuló nap besütött az ablakon. A nagy faragott láda a sarokban csak úgy ragyogott, neki is jutott egy kis napocska, fényes sugara ott vert hidat a kékes színben játszó szőnyeg felett.

— Sáríka nyitott ajtót és mit tagadjuk, most már ő sem mert úgy örvideni a vendégnek, mint ahogy szeretett volna. Kicsit dobogott a szíve, amikor bevezette Judithoz.

A látogatás bizony nem valami jól sikerült. Egész délután Sáríka vitte a szót. Judit alig beszélt. Azután, mikor látta, hogy a vendég csak nem indul, teát készített. Szótlatlanul tett-vett. Sáríka minden mozdulatát szemmel kísérte. Nézte, hogyan hajol le, hogy kivegye a csészéket, nézte, hogy megy ki, jön be, változatlanul komoly arcú. Nem értette ma Juditot.

Végre felállt Nagy István és elment.

Judit rendet rakott a szobában, azután elővett egy könyvet és olvasni kezdett. Később megvacsoráztak, Sáríka nagyon szeretett volna kérdezni valamit, de csak akkor mert előhozakodni a kérdésével, amikor elollották a lámpákat. Akkor a széles kanapéról a szoba másik sarkából átszólt Judithoz:

— Miért voltál vele olyan utálatos? Hiszen otthon annyira szerelld!

Judit nem felelt.

Ugy tett, mintha aludnék már. Fejére huzta a takarót, attól félt, kitör belőle a sírás. — Oh, miért is jött ide ez az ember? Hogy lássa őket a szegénységben? Ő, aki úgy félt a nyomorúságtól. Aki annyiszor mondta neki „akkor“: *Irtódom a szegénységtől, Julka. Ahol a szegénység bejön az ajtón, ott a szerelem az ablakon kiszökik.*

Igen, ez az elve magyarázta meg azt is, hogy édesapa halála után nem szólt soha többet arról, amit egyszer séta közben megkérdezett tőle. Igaz, hogy Judit nem is adott alkalmat arra, hogy beszéljen, attól félt, most már becsületből is elvinné, szegényen. Inkább kerülte, de azért a lelke mélyén hogy várta csak egy szavát.

Judit felfigyelt. Sáríka mélyen aludt már, áhallszótt ütemes lélegzése.

Most, igen, most már szabad volt sírni!...

Nagy Istvánt, úgy látszik, nem zavarta túlságosan a hideg fogadtatás, mert három nap múlva megint ott volt. Nem is mentegette magát, csak leült Julka ládájára a sarokba, keresztbe tette a lábát és cigarettára gyújtott. Sáríka nem volt otthon. Őrát adott egy gyáros testileg erősen, de szellemileg nagyon gyengén megáldott leánykájának.

Juditnak nem volt kibuvója, beszélgetnie kellett. Először vontatottan ment a társalgás, de mindjobban belemelegedtek. Könyvekről beszéltek, zenéről, Sáríkaról, mindenről, csak önmagukról nem.

Azután megjött Sáríka. Ugy viharzott be az ajtón, mint valami tavaszi fergeleg. Levágta elváhatatlan jegyzetecit az asztal közepére, azután átfogta Julkát és alaposan megforgatta a tengelye körül.

— Julka, Julka! — kiabálta boldogan — képzeld, a kis Piros lefogyott öt kilót és megtanulta a francia rendhagyó igéket!

Judit kacagva ült vissza a helyére.

— Sáríka, te kis szélvész, mi közöd neked a Pirocska kilóihoz?

— A kilóihoz semmi közöm sincs, de annál több közöm van a francia igékhez!

Ez igaz volt és erről el lehetett beszélgetni jósokáig, így történt, hogy Nagy István ismét megvárta a nyolc órát s csak akkor ugrott fel rémülten, amikor megszólalt az esteli harangszó.

Igy ment ez heteken keresztül. Minden négy-öt napban feljött, elbeszélgetett, megitta a teáját, azután elment. Julka maga előtt nem tagadta már, hogy mennyire várja, hogy számolgatja a napokat.

Egyik délután — Sáríka ismét a kis Pirost igyekezett bevezetni a francia nyelvtan rejtelmeibe — Judit nagy munkára készült.

Hogy minél jobban tudjanak takarékoskodni

mióta a Fellegvárban laktak, az apróbb holmit mindig maguk mosták. Judit a beszappanozott zsebkendőkkel és harisnyákkal volt éppen elfoglalva.

Csengettek. Nagy István volt. Judit most legkevésbé számított rá, hiszen előtte való nap volt náluk. Zavartan húzta le ruhája felgyűrt újját.

A fiatal orvos mosolyogva gyönyörködött a leány zavarában.

— Mit csinált, Jutka? — kérdezte évődve.

— Nagymostam — felelte komolyan Judit, fontos munkája tudatában.

— Micsoda új ige az, hogy „nagymosni“?

— Ez Sárika találánya. Van ugyanis „kismostam“ is. Az csak harisnyát jelent, ez pedig zsebkendőket is!

Mindketten hangos kacajra fakadtak ezen a magyarázaton.

Nagy István hirtelen elkomolyodott, megfogta Judit kezét és a világosság felé fordította. A keskeny fehér kézen, a körmök alatt vörös foltocskák éktelenkedtek.

Judit elpirult.

— Oh, — mondta zavartan — még mindig ügyetlen vagyok és felmosom a kezeimet! Tudja, — tette hozzá komolykodva — még mindig nem tanultam meg, hogy a ruhát dörzsöljem a kezem helyett.

Nagy István szeme furcsán megcsillant. Elfordította a fejét.

— Jutka, — mondta pár pillanat múlva — nem fáj a szíve, ha visszagondol a régi napokra?

Judit nyugodtan nézett a kérdezővel farkasszemel.

— Apa elvesztésén kívül semmiért sem fáj. Én szívesen dolgozom. Szeretek dolgozni és olyan boldogok vagyunk, amióta újra van otthonunk, hacsak itt a Fellegvárban is! Addig bizony nehéz időket éltünk, de most már megint jól van minden.

Nagy István lehajtotta a fejét.

— Jutka, — mondta csendesesen — nekem bocsánatot kell kérnem. Én egyszer kételkedtem magában. Azt hittem, az elkényeztetett fehér keze csak hajtani tud, meg a tenniszverőt tartani, dolgozni nem. Megbocsát a kishitűségemért?

— Igen, nagyon szívesen.

— És jelét is adja bocsánatának?

— Hogyne! Hány csészével parancsolja?

— Nem, Jutka, maga nagyon jól tudja, hogy én most nem a teárról beszélek!

Judit elfordította a fejét, de István erős kezével hamarosan maga felé fordította.

— Igen? — kérdezte fojtott hangon — Igen?

— Igen! — felelte csendesesen Judit.

Kiszabadította magát az ölelő karokból.

— Oh, — mondta tettetett kétségbeeséssel — de mi lesz, István, ha a szerelem kiszökik az ablakon?

A férfi elérte a tréfás célzást. Elkomolyodott.

— Egyet nem tudtam akkor még Jutka, — mondta — nem tudtam, hogy nem jöhet ott be sohasem a szegénység, ahol az ajtóban őrt áll a munka.

Pálosy Éva

FEKETE ZSOLTÁR

Ti nem tudjátok, mi a falu,

Csak mondjátok: erő, dal, szépség;

mondjátok: tulipán, rozmarin, muskátlis ablak;

mondjátok: szántás, vetés, friss csikónyerítés;

mondjátok: menyecske, gémeskút, fonó, szüret;

mondjátok: aratás, lakodalom, búcsú, gulyás, pap-
[rikás

és nyelvetek csemceg furcsa, mesés íztől.

Én itt születtem, én itt élek benne.

Ismerem a lelkét (ő szülte enyémet)

és zúgom komor, bús zsolttárosként:

fuldoklunk munkában, könnyben, babonában;

fuldoklunk éjben, szitokban, káromlásban,

fuldoklunk átkos, emésztő paráznaságban.

Pipacs, szarkaláb virít a parton,

az utak mellett erdők lobognak,

virágos dülök, mint szerelmes ének

futnak a falu szívébe;

látjátok ezt és mondjátok:

— *szüzi, édes álmom, bukolikus idill, —*

— *csilingelő mese-bárányok, —*

— *napsugár, dal, virágmezők, —*

— *akácok fehér kendőt lobogtatnak, —*

s örültök, kápráztok, lelkendeztek,

mert nem tudjátok, hogy élő temetők fölött jártok,

mert nem látjátok, mennyi itt a kín,

mennyi itt az egymástmarás, kiggó-béka,

mennyi itt a pizkos ágy, kenyértelen asztal,

gyermektelen bölcső, meddő, beteg asszony . . .

Kaszák pengenek, pacsirták dalolnak,

piros rokokó virítanak a határban szerte;

arra felé jársz kényelm:s hintón, gyors autón,

látod ezt és mondd: munkás, erős népség,

vidám, arató akrobaták, óh falu,

szűz, szép falu, munkás falu, giling-galang . . .

És csemcesz és hencgesz benn a városban,

tükrös kávéházban s ponty lelkű barátod

naiv, nyálkás magad mesékbe ámitod.

De én gyalog járok erre,

bús, nehéz munkában, halál hessegetésben,

hajnaltól éjfélig.

S jaj! én látom víziós szememmel,

hogyan a fehér akácok, munkás földek,

hallgató házak, magános lelkek fölött

fintoros, torz viggyorral

tótágast áll a halál.

Kossányi József

Lélek járt a padláson

Irta: MÓRA ISTVÁN

Kistél ideje volt, tavaszi szántás-vetés, meg első krpálás köze. Apóka ostort font a pitvarban, anyóka a Tamás nadrágját foltozatta, a Tamás gyerekek ökröket fábrikált kukoricacsutkából. Az utolsó disznóölésből megmaradt hurkacövekekből készült az ökrök, tehénkéek lába, hegyeiből a szarvak; ami kőcvégeket apóka elhajított, kész farkocskáknak kínálkoztak. Rozika kislány bábuozott. Cirokszárból készült az a bábu, nyesedék rongybul s ha nem is lett olyan puccos, szemforgató, aminőket a vásáron árulnak, de csak bábu lett. Bokorugró, szoknyás, fehér-pruszikos, piroskötös, selyemkendős bábu. Selyemkendője abból a selyempapirosból készült, amibe a tanítónéni azt a cukrot csavarta, mit Rozika azért kapott tőle, mert leglisztább volt az írása.

Folyt a munka négy ágra, folyt-folyt csön-deser, egyszer csak azt mondja apóka:

— Mi jól főztök ma, anyóka?
— Nem tudom én még magam se.

Tamás tanáccsal szolgált rögtön:

— Paprikás krumplics, kolbásszal.
— Azt apóka is szereti! — járult hozzá

Rozika.

Anyóka cselentett az ollóval.

— Jaj, ám, csakhogy ma bőjt van.

Csend lett egy kicsinyég. Gondolkoztak.

Tamás szólalt meg legelőbb:

— Főzzön anyóka aszalt meggyet.

Rozika ehhez is hozzájárult.

— Azt, azt, meggyelevest fahajjal, sok cukorral.

— Anyóka apókára nézett, apóka vállat vont, hogy bánja is ő. Mire anyóka azt mondta Tamásnak:

— Nem bánom, no. Ott a nagypadkán az

a kisszakajtól, lépj föl a padlásra, a meggyezacskó ott csüng a husos-rúd végén, akaszd le, szedd tele a kisszakajtót, de jól bekösd a zacskó száját, úgy akaszd vissza. A meggyet meg el ne szórd.

— Se bele ne torkoskodj! — tóditotta

Rozika.

Tamás füttyülve kanyarodott ki a pitvarból. A padlásajtó nyitva volt; éjszakára szokták csak belakatozni. Tamás nagy füttyel ment fölfelé a létrán. Föl is ért. Lépteit lehallatszottak a nádláson keresztül. De a léptek hirtelen megfordultak, futásra váltak és szapora sikolytások riasztották ki a pitvarból apókát, anyókat, Rozikát. Mire kint termettek, Tamás már gurult lefelé a följárón. Ha apóka el nem kapja, meg se áll a földig.

— Mi az? Mi bajod? Mi lett?

Tamás lihegett, alig tudott a lábán megállni, alig tudott lélegzethez, szóhoz jutni:

— Jaj, jaj, jaj... Lélek jár a padláson...

— Eszed levele! — bosszankodik apóka,

— a lélek nem mászkál a padláson.

— A mennyeigben van az, a Jézuskánál, — szepegi Rozika.

Tamás csak a fejét csóválja:

— Nem, nem...

— Láttad? — kérdezi anyóka.

Tamás hüppögi:

— Csak a szemit. De úgy égett, mint a büdöskő. Oszt rivást is hallottam... Jaj... Most is hallom... a kémény mögöl...

Apóka föllépett a létrára:

— Nohát, majd mindjárt beszélek én avval a lélekkel.

Nem telt abba félperc se, csakugyan erős sirás-rivás, nyivogás hallatszott a padlásról, mire Tamás beugrott a pitvarba.

— Ugy-e? Ugy-e?

Rozika pedig elnevette magát:

— Kismacska... Nem halod, te Bátor Tamás? Kismacska! Az hát, az volt az. Kismacska. Mégpedig három. Apóka a kalapjában hozta le őket. Az öreg cirmos meg nyávogva kísérte apókát, nagyokat bödörgetve a farkával. A szemei most is úgy égtek csakugyan, mint a büdöskő, a kénygyertya.

— Na, itt vannak a lelkek, te anyámaszszonykatonája! — mulatta apóka a cicákat a nehezen eszmélő Tamás vitéznek.

Rozika meg egyenkint tartotta őket a szem elé:

— Nézd már a szemük is kinyílt. Ez a kis cirmos, ez olyan, mint az anyja. Ez az enyém lesz. Ez a csupa fekete, ez a tied lesz, mert ez sír a legjobban... Ezt a csupa fehérét elviszem a tanítónéninek.

Tamás szégyenkezett egy darabig, aztán megemberelte magát:

— Azért is visszaviszem őket, ott legjobb helyük van a kémény mögött, a csutka közt, a melegen...

S megint füttyülve ment föl a padlásra, törleszkedve kísérte a boldog cirmos, fönt a padlásra elejbe került és vezette a még ki se hült vacokra, aztán nagy dorombolva odaterült kicsijeikhez.

Bátor Tamás pedig fejibe csapta sípkája fölé apóka kalapját, megkereste az ijedten elhajított kisszakajtót, teli eresztette aszalt meggyel, a zacskót bekötötte, visszaakasztotta a husosrud végére s megállta, hogy bele se torkoskodott a csemegébe.

Azontul mindennap fölment megnézni a lelkeket a padláson.

Rozikának pedig nekiadta a pirosabb nyelvű bicskáját, hogy meg ne mondja az iskolában, hogy nálunk lélek járt a padláson,

Levél egy fiatalabb barátnőmhöz

Irla : KOVÁCS ÉVA

Mikor hirtelen elutazásoddal elszakadtunk egymástól, bizony nagyon fájó érzéssel bandukoltam haza a pályaudvarról. Félve gondoltam arra, hogy elutazásoddal a mi meghitt, meleg barátságunk lassan megszakad.

De azután vigasztalóul eszembe jutott, hogy hiszen majd levelezhetünk egymással és így talán részben pótoljuk azokat a bensőséges beszélgetéseket, melyekre mindkettőnknek oly nagy szüksége volt. Igyekezni fogok leveleimbe életet önteni, hogy a köztünk lévő távolságot áthidaljam. És ugyanezt kérem tőled is.

Mindenek előtt le akarok számolni egy könyvről, mely különösen nagy hatással volt rám. Megragadott egy fiatal lélek rajza. Talán azért, mert nagyon közel áll hozzám. Szinte magamra találtam benne, de nemcsak magamra, hanem száz meg száz fiatal lélekre, kik ugyanígy állnak az élettel szemben, mint ennek a könyvnek tizenhat éves hőse.

A könyv főszereplője egy híres és előkelő bíró fia. Kifünő nevelésben részesül. Érzékeltetik vele a jó, a rossz, a nemes, az álnok és főleg az igaz fogalmát. Az életet meszeszerű elképzelések szerint festik előtte. A jó elnyeri jutalmát, a rossz büntetését. Járjunk az igaz és jó útján, hogy jutalmat nyerjünk. A gyermeklélek magába issza ezeket az életformákat és mindez vérré válik benne.

Igen ám, de lassan-lassan megnyílik előtte az élet a maga valóságában és nem csak a saját elképzeléseiben, mint eddig. És megtörténik a baj. Az élet más, mint ahogyan eddigi elképzeléseiben fölépítette magában. Az élet fordított képét mutatja korábbi elképzeléseinek. A felnőttek nem mondtak neki igazat, mert az élet nem igazságos.

A regényhős hallatlan izgalmak közben közvetlenül tapasztalja, hogy az élet igaztalan volt egy emberrel szemben. És ezt az embert nem lehet többé semmivel se kárpótolni. Szegény fiú ordítani kezd fájdalomában; nemcsak ezt az egy igaztalanságot érzi át, hanem saját magát siratja. Nem tudja, mihez kezdjen azzal az élet elgondolással, amiben fölnevelkedett.

Mi fiatalok mind úgy járunk, mint ez a tizenhat éves német fiú, ha nem ilyen eklatáns példáját látjuk is az élet igazságtalanságának.

De lépten-nyomon apró képmutatásokkal találkozzunk. Pedig még ez se fáj olyan nagyon, mint mikor rájövünk, hogy magunknak sem szabad igaz arcunkat mutatni, mert megjárhatjuk. Akkor kezd ám a dolog igazán fájni! Úgy gondolom ezt, hogy nem bújunk ugyan álarc mögé, hanem nem merjük a saját énünket igazunkat belekialálni a világba. Mélységes hallgatásba burkolózzunk és ezzel a hallgatással az élet rútabb oldalára állunk.

Miért van ez így és miért nem lehet más-kép? Egy kérdés a sok közül, amelyre talán sose kapok feleletet. Mert nem is helyes úton keresem, ha kívülről nézem. Az örök kérdésekre csak magamban találhatok, ha nem is végleges feleletet, de — megnyugvást.

Az életben sok igazságtalanság történik. Azonban vannak kiegyenlítések. Mi fiatalok ne

elégedjünk meg ezzel, hanem akarjunk, reméljünk többet! Az a remény és akarási, amely belőlünk kiárad, tovább plántálódik és egyszer majd győzedelmeskedik. Ha mi fiatalok egy még meg nem valósult eszménynek az életbemaradásán dolgozunk, ez már magában véve is eredmény. Amint hogy akaránsaink egy jobb jövő

reményét hordozzák.

Úgye, te is hiszel abban, hogy az emberi igazságtalanságok ellen nem hiába küzdünk.

A beregszászi „Bagoly” cserkészek ruszinszki cserkészparkjukban táboroznak.

Favágó

Lábai földből nőttek.

Dereka vas.

Fejszéje versenyt villog a nappal.

Ő erős, magas.

Felette izzón ég az ég.

De ő napestig helyben áll:

csapása eget és fát hasít.

Homloka körül fényes ráncokból korona ragyog . . .

Ki gondolná, ki mondaná,

hogy ez én vagyok?

Jankovich Ferenc

Az Ipoly ördögös lovai

Az ipolyvölgyi Kiskeszi községben Nemesszeghy Jenő a következő szájhagyományt jegyezte fel az öreg Pálkás József ajkáról:

Az Ipó folyóban éjszakánként rettentő nagy zenébőna, csörömpölés, zúgás és paskolás támad. Az Ipó lovak vad lármája ez. Legény koromban Ipópászlón nagy lólegelő volt. Az Ipóvidék lovai legeltek ott a nagyménesben. Egyik éjjel véletlenül elszundítottak a ménest őrző trázsák. A lovak rögtön elszéledtek. Szerencsére az egyik trázsa felébredt és amikor látta, hogy a lovak nincsenek, fölébresztette társait is a lovak összetelésére. Sőtél éjszaka volt. Az egyik irányból lőnyerítés hallatszott. Arra szaladtak és csakugyan, egy hatalmas fekete lónak a fényes szőrélt látták az éjszaka homályából kicsillanni.

Pikler Dávid, a karikás ostoros, oda sompolygott a ló mellé és hirtelen felugrott rája, hogy az elszéledt lovak nyomába érjen. Am alig, hogy a ló megérezte hátán az embert, elkezdett az Ipó felé farolni. Dávid nem vette tréfának a dolgot, hanem karikás ostorával visszakézből kezdte ütlegelni a lovat. A ló azonban még bőszebben ment az Ipó felé. A parton aztán földobta a farát és úgy ledobta a Dávid trázsát, hogy csak úgy nyekkent. Fel is hasította a száját, hogy élete végéig viselte a seb nyomát. Mivelhogy nagyobb baja nem történt, még odament a lóhoz, hogy a kantárt levegye róla. Ahogy veszi le a kantárt, látja ám, hogy a lónak nincsen álla. Ijedtében elkiáltotta magát, hogy „hisz ennek a lónak nincsen álla“. Alig, hogy a ló meghalotta ezt, nagy robajjal neki vetette magát az Ipónak és úgy zuhant bele a folyóba, mint a fürgeteg.

Utána még soká emlegették az állatlan lovat, ha éjszakánként a víznek a paskolása hallatszott. Az öregek azt mondják ilyenkor, hogy az állatlan

lovak nyargalásznak az Ipó medrében.

Más is történt az ördögös lóval. Bakonyi Máté befogta egyszer a kertek alatt legelő állatlan lovat a saját lova mellé, hogy a trágyát kihordja a földekre. Egész nap hordták a trágyát, estére meg is volt vele. Ahogy a Bakonyi Máté kifogja az állatlan lovat a szekérből, egyszerre csak megszólal és azt mondja a gazdának, hogy reggelre nem lesz itt a trágya, mert amikor az első rakást szétteregték a földön, Bakonyi Máté nem mondotta, hogy „Jézus segíts“. A munka végével pedig nem mondotta azt, hogy „Jézus híre.“

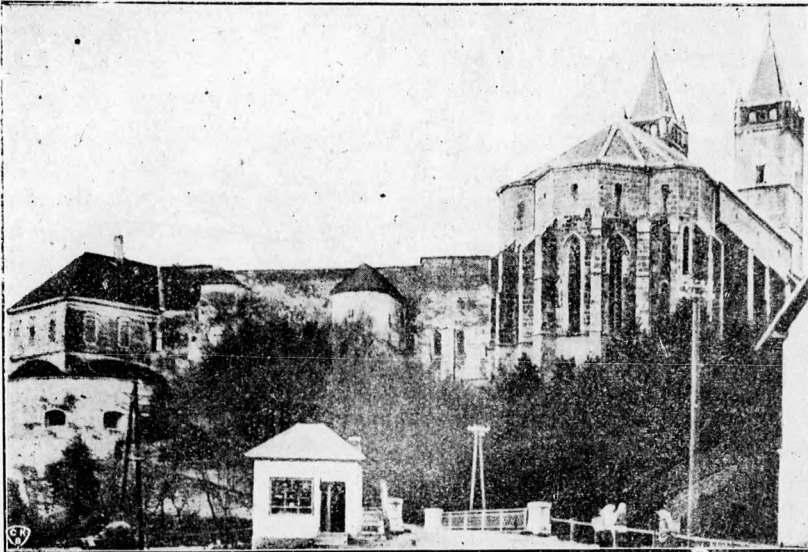
Másnap Bakonyi Máténak majd leesett az álla, hogy a tegnapi napon kihordott trágya nincsen a földéken, hanem ottthon, ott, ahol állott, mielőtt kihordották volna.

Az Ipó állatlan lovaival megjárta egy halász is. Bevetette a hálóját az Ipóba,

hogy az esti órákban, amikor nagy csöndesség van, jó fogást csináljon. A halász csöndesen várakozott egy darabig. Egyszer csak, mintha a vizet paskolták volna. A halász azt hitte, hogy halak vannak a hálóban. Nagy erővel akarta a hálót kiemelni, de nem bírta. Hiába erőlködött, a háló meg sem mozdult. Rákáromított a halász nagy mérgében, azt hívén, hogy hálója talán valami gyökérbe akadt.

Még nagyobb volt ámulata, mikor a vízből megszólal egy hang, hogy „legombolítom“. A halász nem ijedt meg, hanem visszakiáltotta, hogy „hát gombolítsd“. Micsoda ördögös dolog ez, gondolkodott a halász és neki állt megint, hogy a hálót kihúzza. Nem sokat kellett erőlködni, mintha magától jött volna a háló, olyan könnyű volt. Ahogy kihúzta a hálót, látja ám, hogy csak a két kávéja van meg a hálónak és az egyik káva végén ott van a háló fölgombolyítva.

A Sarló néprajzi gyűjtése

A Garam-Szt-Benedeki Szt. Egyed kolostor 1209-ben épült, a Garam folyó mellett régi vár alakban, gyönyörű kilátással a Garam völgyére. Szép gótikus temploma 1882-ben leégett, de újjá építették. Belső berendezése magyar szentek ablakfestéses gyönyörű képeit ábrázolja. Egyike Szlovénia legszebb templomainak. A kolostort jelenleg szaleziánus barátok lakják és apródonként teszik ismét lakhatóvá. Nyaranta sok kiránduló keresi fel.

A losonci YMCA ifjusági munkája

YMCA? Bizonyára többen is vannak e lap olvasói között, akik még nem tudják, hogy mit rejtenek magukban ezek a titokzatos betűk, hogy ezek a: Young Man's Christian Association (fiatalemberek keresztyén szövetsége) angol megnevezés kezdőbetűi. Az YMCA az egész világon elterjedt és megszervezett hatalmas mozgalom, amely az ifjúságnak *Jézus szellemében való nevelését* tűzte célul maga elé s fajra, felekezetre és társadalmi helyzetre való tekintet nélkül egyesít magában mindenkit, aki ezzel a programmal azonosítja magát.

Jézus szellemében való nevelés? Igen! Jézus neve nem hittani (dogmatikai) fogalom többé és nemcsak az egyházak és felekezetek zászlaja. Jézus neve egyetemes emberi szimbolummá lett. Jelenti az emberiség, testvériség és minden igaz erkölcsiség programját. Jézus személye mellett nemcsak a katolikus Papini tett bizonyosságot napjainkban, hanem a szocialista Barbusse is. Korunk nagy erkölcsi személyisége, a buddhista Gandhi büszkén vallja magát Jézus tanítványának. Martin Buber és Max Bród, a zsidó szellemi megújulás vezérei szintén Jézusban látják a próféta szellem legfőkétebb megtestesülését. Jézus neve tehát többé nem az a jelszó, ami szétválaszt, hanem az, ami egyesít. Egyesíti pedig az egész emberiséget egyetlen nagy testvéri közösségében.

Az YMCA Losoncon. Losonc Szlovenczkó egyik határvárosa, ahol magyarok, szlovákok és csehek élete találkozik és ütközik egymással, ahol sokféle felekezetek fiai nevelődnek egymás mellett élénk felekezeti öntudatban s ahol az osztályharc heve is fokozottabb, mint másutt. A csehszlovákiai YMCA mozgalom alapítói helyes ösztönrel döntöttek amellett, hogy a három szlovenczkói YMCA egyesület közül az egyiket éppen ebben a városban szervezzék meg. A losonci YMCA palota büszkén emelkedik a város szívében és hirdeti a nemzeti, felekezeti és osztály ellentétek között az egység, emberség és testvériség kiegyenlítő és emelkedett gondolatát.

A losonci YMCA titkárai. A losonci YMCA vezető titkára Meggyessy Sándor, akit a központ az adminisztratív ügyek vitelével bízott meg. A magyar ifjusági és kultur munka vezetője: Gombos Ferenc, írói nevén Simády Pál, aki közel húsz év óta áll már különböző ifjusági munkák szolgálatában; a szlovák ifjusági munka irányítása és szervezése Polávka András, a jónevű, fiatal szlovák író és költő kezében van.

A losonci YMCA ifjusági munkája első-sorban az iparos és kereskedő tanoncokra terjed ki, akiket 8–10 ifjúból álló csoportokra szervez és az YMCA négyágú programja értelmében nevel az egyesület. A program négyágúsága azt jelenti, hogy az YMCA egyenlő figyelmet és

gondot fordít az ifjakkal úgy szellemi, mint testi, lelki és szociális nevelésére. A segédi sorba nőtt ifjakkól u. n. legénykört szervez s annak tagjaival külön program szerint foglalkozik az YMCA. Ezenkívül középiskolai és főiskolai hallgatókból szervez csoportokat, amelyekben korszerű és szociális problémákat vitat meg.

Hogy ez a munka közelebbről milyen programot valósít meg és milyen módszerekkel dolgozik, arról legközelebb lesz szó.

K É S Ő A B Á N A T

A nyitramegyei Zoborhegy alatt magyar nyelvsziget van. 1926-ban Balogh Edgár vezetésével jártak itt a regös diákok, 1927-ben Dobossy László járta be az érsekújvári „Czú-Gergely” cserkészcsapat néhány regösdiákjával ezt a vidéket. Az utóbbi csoport regösnaplójából, amelyet a pozsonyi Sarló őriz, vesszük a következő nótát, Pográny községben jegyezték fel az érsekújvári cserkészek:

Vasárnap mulatnyi,
Hétfőn mulatoznyi,
Kedden megvigadnyi,
Szerdán aludnyi,
Csütörtökön innyi,
Pénteken fizetnyi,
Szombaton kérdeznyi,
Jaj, mit fogunk csinányi.

(Szombaton persze késő már a bánat. A munkátlanul töltött hét megbosszulja magát. A szegény ember egyszer kényelmesen, urasan akart élni egy hétig s most elúszott a garas, ijedten töri a fejét, mit is csináljon pénz nélkül. Pedig nem is követett el a szegény ember többet, mint példát vett sok olyan úri embertől, aki bizony tényleg nem csinál mást, mint amit a nóta felsorol heti programnak. Kedves diákolvasó, gondoldj arra, hogy sokszor milyen gondolatlanul élsz, míg kortársaid kint a falun libát őriznek, csordát hajtanak, lovat vakarnak, vagy a gyárban robotolnak reggeltől estig. Ők nem vehetnek példát Rólad, ha gondtalan vagy, mert akkor már fiatalon is kérdezhetnék, munkájukat, keresményüket elveszítve: „jaj, mit fogunk csinányi”. Szabad idődet hasznos önnevelésre szánd, hogy az életben javára lehess a sok szegény embernek példaadásoddal is és figyelmüket komolyabb dolgokra fordítsd, mint amilyen az őszintén szólva úri eredetű korcsmázás.)

A Sarló élményiskolája

Írta: KOVÁCS ENDRE

A Mi Lapunk júniusi számában Kodolányi János nyárelei levele a faluba szólította a nyári szünetre induló diákokat. Ki a faluba! Ki a szabadba! Álljatok oda a földművelő nép mellé és figyeljétek az életét, a munkáját. Hallgassátok a szavait, nyissátok ki a fületeket a panaszai, a jajjai, kétségei és vágyai számára — írta lelkesítően és ezekben a sorokban irányadás, program volt. A magyar ifjúnak meg kell ismernie a magyar falut, a magyar parasztot, annak minden életkörülményeit, szociális helyzetét, meg kell ismernie a magyar népművészetet, kultúránk alapját és éltető elemét. Ahhoz, hogy magyar ifjúnak vallhassuk magunkat, meg kell ismernünk annak a magyarságnak a hordozóját, a magyar fajt és ennek őserőjű kifejezőjét: a magyar parasztot. A falu kérgeskezű munkásának, a föld nincstelen kizsákmányolljának a szavait kell meghallgálnunk, hogy megláihassuk egy nemzet és egy ország sebeit és bajait. A felnövekvő magyar fiataliságnak ma már semmiképen sem lehet elzárkóznia a falu kérdéseitől. Tisztán kell látnunk s ezért szükséges, hogy a saját szemünkkel győződjünk meg helyzetünkről. Nem elég, ha az újságokból tudjuk, hogy van nemzetiségi kérdés és nem elég, hogyha csupán könyvekből ismerjük a társadalmi kérdéseket és viszonyokat. Nekünk magunknak kell látnunk, melyek azok az adottságok, amelyek kelet-európai helyzetünket meghatározzák és nemzetiségi kérdést csinálnak, mik azok a tényezők, melyek gazdasági helyzetünket megszabják és végül meg kell látnunk, hogy milyen is az a paraszt, kit annyiféleképen írtak meg a magyar regényírók s akinek tulajdonképpen köszönhetjük ezer esztendőös tennemradásunkat.

Az új magyar fiataliságnak végleg le kell számolnia azzal a bűnös elzárkózottsággal, mely meglagad minden érintkezést a faluval s a falusi emberrel, mely javíthatatlanul butának bélyegzi a parasztot s amely évszázadokon keresztül növelte és mesterségesen táplálta a falusi ember gyűlöletét a városi iránt. Mi vagyunk hivatva ledönteni a válaszfalakat. Ki kell mennünk a falura, beszélnünk kell a parasztokkal, érdeklődnünk kell a sorsuk iránt s ezáltal el kell oszlatnunk velünk szemben érzett bizalmatlanságukat. Lélek-

emelő szép feladat ez, hiszen ma már mindnyájan tudjuk, hogy egyedül az új magyar értelmiségnek és a dolgozó ipari és paraszti munkásosztálynak eredményes együttműködése jelentheti a magyar jövőt és életet.

Itt vannak a nyári vándorlások beszámolói. Jó útmutatások és tanulságok a jövőre. A tizenkilenc sarlós vándorlása társadalomtudományi szempontból is első komoly eredménye ennek az új gondolatnak. Csodálatos dolgokat mesélnek erről a vándorlásról a naplónk. Egész vidékek tárultak fel a szemünk előtt, falvak életébe és szociális viszonyaiba nyertünk bepillantást, parasztokkal ismerkedtünk meg, a magyar föld egyszerű, munkás embereivel, hallottuk a föld bizalmas, őszinte beszédjét és az egész vidék népének szivedelmbanása, panasza és vágyakozása lüktetett felénk. Az Ipoly völgye, Gömör palócvidéke, a Bodroghöz és a Tiszahát nyitott könyvként fekszik előttünk. Láttuk a másnak dolgozó, nincstelen zsellér nyomorát, hallottuk az elszegényedett kisgazdák jajszavait s az adóságba fulladt falvak sorvadását. De új, nagyszerű lehetőségeket is láttunk, mik felfakadhatnak a nép méltóságos őseréből s új ígéretet jelentenek, ha előmozdítjuk kibontakozásukat.

Örök, felejtethetlen élmény az ilyen vándorlás. A falu hiányai, égető kérdései, a nyomorban tengődő parasztlésvérek sorsa, az elvárosiasodott és népművészetét veszített proletariátus, a kultúrátlanság és elmaradottság s egy új, technikai korszak lendülete ösztönző erővel buzdít munkára bennünket. Van már egy élményünk, mely képes arra, hogy tetteinket formálja a jövőben. És ez az a pont, ahol a falujárás, mely az egyes vidékek szociográfiai helyzetképét igyekszik megrajzolni, találkozik az új, modern orosz és osztrák iskolareformok elgondolásával. Ezek az új iskolák éppen az élményekre építenek. Meglátni, belenézni a dolgokba és a trissen kapott élmények igazságával érzékelné föl valamely nép viszonyait. Ezzel a módszerével a pozsonyi Sarló mintegy ösztönösen sodródott bele a nagy pedagógiai újítók reformterveinek medrébe és mutat utat egy új iskolai nevelésre: a tanuló élményein alapuló ismeretszerzésre.

Eredmény, friss új mozgalom, amit a jövőben folytatnunk kell.

A SZETEI KOPASZDOMBON

— Vándorlási emlék —
Irlta : DOBOSSY LÁSZLÓ

A szetei Kopaszdombra nem jár fel a szekér. Nem is járhat: nincs is útja. Nem is járhat: nincs reá szükség. Szegény emberek lakják a szetei Kopaszdombot, szegények, nincsen szeke-
rük, nincs mit szekéren felhordaniuk.

Zsellérek laknak a szetei Kopaszdombon.

Hat zsellérház: zsupfödelesek, rogyadozók, viharverték. Ott állnak évtizedek, talán évszázadok óta. Nem a bennük lakók építették, apáik sem építették, azok apjai sem építették.

Ki építette hát a hat zsellérkunyhót a szetei Kopaszdombon? Senki sem tudja. Névtelen ősök: zsellérek.

Es ez mindent megmagyaráz. A faluban nem tellett nekik, a földesúrnak nem kellett, a Kopaszdombra telepedtek.

Hat zsellérház a Kopaszdombon: a magyar proletárság hat kálvária-állomása. Minden ott van, minden kín és szenvedés. Csak a feltámadás kápolnája hiányzik.

Alattuk a falu, alattuk a gazdák, alattuk a paplak. Felettük: aki táplálja az Ég madarait.

Horvát István 42 éves. Három gyereke van: cselédei. Bevezet a kunyhóába. Vasárnap délután. S mégis: a pitvarban összevisszaság. Dolgoztak addig. Az aratórészt mérték szét. Bocsánatot kérnek. Panaszkodnak. Még vasárnap is dolgozni kell; még vasárnap is.

- Belépünk a szobába. Három méter hosszú, két méter széles, két méter magas. Félhomály. A falon három lyuk; 20 x 28 cm. Ablakok. Szék nincs, fogas nincs, lámpa nincs. Vert agyagos talaj, kormos mennyezet. Mit ne tenne meg a fiatal, harminc esztendő Horvát Istvánné háza szépségéért. Csak tehelné szegény! És hogyan rombolná le Horvát István a szülőházát, az apia hagyatékát, mint ahogyan lerombolta a másik hegyi házat, amely a szomszédjukban volt és amelyet neki ajándékozott — ingyen! — a gazdája, amikor elvándorolt onnét más nyomorúságok felé. Lerombolta, senkinek nem kellett, senki hasznát nem vette. Lerombolta, hogy ne kelljen érte 14'40 korona adót fizetnie. 14'40! Nem ér annyit az egész ház.

Ki tudná meg nem hallgatni, ki tudná meg nem kísérelni, hogy másoknak is a tudatába vesse Horvát István szavát, ígéjét, vallomását, hitét, létségbecsését, tragédiáját?!

— Úgy gondoltuk, jövő héten feliratkozunk mink is Franciába. Becsapják a szegény embert ott is — mondják maguk — de mindegy: a mostaninál rosszabb biztos nem lesz. Nem lehet. Akik kimentek, azt írják, ott van munka. Itt pedig nincsen.

Az uradalmakat felosztották: akinek volt pénze, vehetett belőle, nekünk, akiknek nem volt

semmi sem jutott. És a munkánktól is megfosztottak ezáltal.

Azelőtt is szegények voltunk, igaz; de azelőtt nem tudtuk, hogy szegények vagyunk. Most tudjuk. Volt kenyér. Most nincsen. Csak a gazdagoknak van.

Zsellérek, szegények: oly nyomorultan vagytok testvérek, kisemmizettek, egymásra utaltak, hogy még testvérmódon cselekedni is képtelenek vagytok.

Összefogni? Megpróbáltuk: nem lehet. Három esztendővel ezelőtt sztrájkba léptünk: két hétig nem dolgoztunk. Aratáskor, a legnagyobb munkaidőben. Azt mondtuk, 12 koronáért nem dolgozunk 16 órát naponként.

— Miért szerződtek hát ilyen értelemben?

— Mi nem szerződünk. Ő, az úr adott ennyit.

*És nem kérdezte, hogy elég-e ez, vagy sem, hogy nagytagú zsellércsaládok megélnék-e ebből vagy sem. Hogy embe-
rekkel és nem rabszolgákkal van dolga. Mert az, amit csinálnak az rabszolgaság, bérrabszolgasság.*

Nem dolgoznak Senki se dolgozott. Béresek se, zsellérek se, asszonyok se, emberek se. Sztrájk volt. A magyarok közül senki sem dolgozott. Három faluban nem dolgozott senki. Ők etették a lovakat, ők hányták a trágyát, az úr,

meg néhány hű embere. De nekünk a magunkét meg nem adja.

És nem is adta. Üzent a messzifalubelieknek, vándormunkásoknak, hegyi lakóknak, megadta nekik azt a napszámot, amit mi követeltünk, amit tőlünk megtagadtak és amiért mi sztrájkba léptünk. Jöttek is azok seregestül, nekünk meg vissza kellett állnunk a régi járomba, régi napszám mellett,

(— mint a megvert kutyáknak —)

ha nem akartunk éhen veszni. Nekik — a másik majorban dolgozóknak — többet fizet, mint nekünk (azoknak ad kaszáláskor 12 korona napszámot és még azonkívül kosztot, nekünk meg csak 12 koronát), pedig mindenki tudja, az úr is, meg a „lógósok“ is, hogy mink jobban dolgozunk és többet, mint azok.

Azóta aztán minden tavaszon lejön a vándormunkássereg, aztán ők az egyik majorban, mink meg a másikban. Nem tehetünk semmit. Az egyik szegény ember kijátssa a másikat, az úr meg a markába nevet.

**Kopaszdombokra hányt igás emberek!
Értelek, a ti nyomorúságotok megváltásáért, kenyeretekért, gyermekeitekért tanul, szervezkedik az új magyar nemzedék Pórszonyban, Brünbnben, Prágában, Budapes-
ten, Kolozsvárott, Párisban, Bukarestben.**

Nyílt levél A Mi Lapunkhoz

Kedves Lajos Bácsi!

Szeretettel üdvözljük A Mi Lapunk 10 éves jubileuma alkalmából. Tíz év! Magyar sorsunk küzdelemmel teli tíz éve. Mintha nem is tíz, hanem legalább is ötven esztendő volna. Mennyi ifjúsági lap pusztult el, szebb jövőre hivatott, ezen idő alatt. De A Mi Lapunk megállta helyét, hála Lajos bácsi gondos és körültekintő szerkesztői munkásságának. Hála az érdemes munkatársak áldozatkészségének és a folyton szaporodó olvasó közönség kitartásának.

Tudom, hogy a lefolyt tíz év alatt sisiphusi munkát végeztek mindazok, akik a lap érdekében dolgoztak. Egy egész nemzedék nőtt fel A Mi Lapunk szellemében. És mi ifjabbak se akarunk rosszabbak lenni. Törhetetlenül állunk A Mi Lapunk mellett, nem riadunk vissza a tövises és göröngyös úttól és emelt fővel és kitartó hűséggel akarunk haladni a kitűzött cél felé.

A Mi Lapunk az útmutatónk. Diákok és iparos ifjak egyaránt tartoznak ebbe a fáborbába s kéz a kézben, egyesült erővel és egymás érdekét látogatva készülődünk fel az élet kemény harcára.

Kisebbségi íróink, költőink jó része és legjobbjai A Mi Lapunk hasábjain indultak el és

egyesek már túl is nőttek a szlovenszkói helyi keretet. A Mi Lapunkat jól ismerik és becsülik a határokon túl is, ezért mi, ifjabbak, örömmel lépünk az elődök nyomdokaiba, mert A Mi Lapunk a mi lapunk is és érdekében meg fogunk tenni mindent, ami csak módunkban és hatalmunkban áll. Sok kis ember, sok diák és iparos ifjú is tud nagyot alkotni, ha összetartanak és egy cél érdekében működnek. A jó Isten áldja meg továbbra is A Mi Lapunkat nemes, céltudatos, bár küzdelmes munkájában.

A Mi Lapunk rozsnói barátai nevében
Hegyi István

A megkopott könyv.

— Apámnak. —

*Tarka mesekönyvem régen kaptam,
Már ugy félig-meddig elkoptattam.*

*A sok színes képnek nekiestem
S belőle a szebbjét kitépdestem.*

*Apám, Anyám adta ezt a könyvet
S nem kérhetek újat soha többet, —
Mert az életem ez... Ezt szaggattam...
Belőle már csak én: a fedél maradtam.*

MÓRA LÁSZLÓ,

Vándorlás a Sárközön

A forró magyar nyárban álmosan horkoló vidék. Lehagoltan állnak a magányos jegenyék, avasan ölekeznek össze a szomorú füzek a holt-Duna egy-egy falevelektől sárguló medrű száraz kanyarulatánál. Valamikor aféle vadász, halász és szegénylegény emberek laktak erre, ma . . . a fikkasztó júliusi melegben . . . izzadt parasztlakalásokkal etetik az olajszagú cséplőgépet. Szűkablakú magyar tanyák zokognak azon, hogy híre-hamva sincs már az őserőtől duzzadó népdalok, népmesék és régi szokások misztikus világában élő víziembereknek, akik a primitív csiklével hurkolták nyakon az acél-színű vízen tovasurranó szárcsákat, szélkiáltókat lotyókat és tócsérmadarokat.

A tulajdonképeni Sárköz — mert erről van szó — Sióagárd és Bogyiszló községekkel kezdődik és az u. n. szállásoktól körülvett Öcsény, Decs, Sárpilis és Alsónyék községeken át elhúzódik egészen Bátaszékig. Sőt a sárközi települések nyomait találjuk meg a Mecsek északi nyúlványaitól körülvett Váralja községben is, ahol a népviselet, népszokás ugyanaz, mint a Sárközben, talán még ősbil formájában van meg, mert alaposan félre esik minden kultúrától. Jánosi György, a község széleslátókörű publicista lelkipásztora, tárja elénk az aránylag elég jó kulturális és gazdasági helyzetet. A falu lakói „téli esteken” tanulják a föld okszerűbb kihasználását, kultúrelőadásokat hallgatnak. A könyvtárban gazdasági, általános erkölcsi és a régi magyar klasszikusok művei mellett Móríc Zsigmond néhány munkája jelenti a megújulás után szomjúhozó népi szellemet. A lakók biznak a lelkipásztoruk mondásában: „ne félj, ne remegj, mert míg az Isten kenyere ad, addig néked is juttat”. És lényeg: kimondottan szegény nincs a faluban, mindenkinek megvan a mindennapi kenyere.

A környékbeli piszkos-szurtos, rossz ivóvíz, szegény bányászfaluk (Máza, Császta, Kis-

mányok stb.) után jóleső érzéssel hagyjuk el Váralját és egy friss hegyi pataknál, a Vörösbükk aljában boldogan vesszük elő Simon Andor munkáját és merülünk el világába:

Örököld erdők élnek bennem:
friss csobogókkal
és tavaszi fényvel.

A tulajdonképeni Sárközt már alapos kultúrával mázolták be az unatkozó, dilettáns és bőbukszájú népművészet kedvelők. A hajdani 10 — 15 méter selyemből készült sárközi szoknyát lassan kiszorítja a pesti divat, a házakon alig van nyoma a magyar építőművészet remekeinek és Decsen Madarász József uram is modern formában szabja papucsait.

Már az ottaniak is észreveszik, hogy pusztul a magyar népművészet. Arany Dénes tiszteletes úr panaszkodik is emiatt . . . hiába ösztökéli a népet, hogy szövésben és fonásban csak menjen a maga feje után.

Bajnok Mihály kurátor uram elvezet Decsen a magafajta földmives testvérei közé a község-házára, ahol a tanács-teremben jó néhány földszínű, erős parasztember vitalkozik a községi legelőn. Jól esett hallani a józan paraszti népi beszédet, felvill-

nását látni a tüzes paraszti észnek, a gyors fel-fogásnak. Nem volt itt hebegés, mondat- vagy szóismétlés . . . eljöhhetnek ide szónoklatot tanulni még az urak is.

Decsen siralmas állapotban találjuk a könyvtárat, van nagy olvasóterem, nagyszámú könyv és mégis . . .

1617 kötet közül harmincon felül vannak Beniczkyé Bajza Lenke munkái; jóformán egymás mellett vannak a Crockker, Ohnet, Courts-Mahler, Gutti Soma, Szomaházi, Pekár Gyula és a hasonló fajtájú munkák. Szinte elvész e tömegben Justh Zsigmond, Petelei István, Móríc Zsigmond öt munkája (Kerek Ferkó, Isten háta mögött, Hét krajcár, A galamb papné és Nem

Sárközi népviselet

élhetek muzsikaszó nélkül) Korolenkó Vak zenésze, Kellermann Alagútja, Barbusse Tüze, Babits Gólya Kalifája.

A régi magyar írók kellőszámban vannak képviselve. Nagyon jónak tartom, hogy pl. Kuthy Lajos: Hazai rejtelmek c. munkája is megvan.

A külföldi klasszikusok csak lézengenek.

Van néhány földrajzi munka; ezek kifűnök (Stein Aurél, Sven Hedin).

Sajnos már a Tolnai Világlapja ismeretterjesztő kiadványai ide is elérkeztek világműködésük útjukban.

Egy ilyen összeállítású könyvtár nagyon alkalmas a falu szellemi színvonalának eliszaposítására. Vajjon kik állították össze?

Szakkatalogus nincs.

A könyvtárt különösen téli időben nagy szeretettel használja a nép.

Csupán azért foglalkoztam itt részletesebben a könyvtárral, hogy a falujáró diákok előre számoljanak azzal, hogy a nép lelkébe olyan olvasmányok is szivárognak be, melyek a népművészet, népszokás gyors rombolói, a magyar néplélek megölői. Azt hiszem, a decsi nép lelkét is nagyon megmetyeltyezte a harminc Beniczkyné Bajza Lenke könyv. Ki tehet róla? . . .

Szekszárdtól délre eső falvakat már alaposan lefényképezték, lefestették és hírlapi cikkekben ismertették és sajnos nem is találtunk ott semmi újat, csak a temetőekben lévő sírfeliratok hirdetik, hogy itt egy őseréjű nép élt, de megölte a kultúra.

Komolyan mondom: Öcsény, Decs, Sárpilis és Alsónyék nemsokára ravatalon fekszenek a magyar néplélek szempontjából.

Még Bogyiszló az a falu, ahol a legősibb formában megvan a sárközi művészet és néplélek.

Gerenday tiszteletes úr faluja bizony igazán az Isten háta mögött van. Nem is mehet be oda az ember száraz lábbal, úgy körül van véve mindenféle vadzizekkel.

Tóth Bandi és Lénárd Benő, bogyiszlói benszült barátaink, kalauzolnak bennünket a faluban. A tüzesszemű, de szelídhangú bogyiszlói menyecskék szerénykedve szertogatják gyönyörű szötteseiket, kendőiket, ruhájukat. Minden darab a legteljesebb művészet. Bócs Juliskáéknál csodálatos faragású rokkaszegeket és egy mosósulykot találunk. Az egyik házban ősi subát húzgálnak elő az ágyvégéből, az otthoniak: virágok, tulipán alakú motívumok és sallangos díszek alakjában rálehelve, rávarrva a nép lelke. Elnézzük a hullámos tűzfalú házakat, melyek font rőzsekerítéssel vannak körülvéve a gyakori áradások miatt. Még itt gyönyörködünk Paksi Béni bátyánk lelógó hosszú hajában s örömmel hallgatjuk Gerenday tiszteletes úrtól az ősi templomi rend szigorú betartását.

Álmélkodva hallgatjuk, hogy milyen régi

szokáson alapszik egy-egy lakodalom, eljegyzés, disznótor.

A falu vezetősége is komoly őrizője a népművészetnek és léleknek. Pl.: Szász Béla dr. községi orvosnak egy külön bogyiszlói szobája van, ahol a legeredetibb szötteseket gyűji össze.

Azzal az elhatározással hagyjuk el Bogyiszlót, hogy majd a télen, amikor a nép jobban ráér — aratáskor, csépléskor, éppen a legnagyobb dolog idején voltunk ott — elmegyünk újra s a fonóban, disznótoron, lakodalomban meghallgatjuk nótáját, lejegyezzük meséjét, szokásait, a boglyakemence padkáján beszédbe elegyedünk az öregekkel s reméljük, ősi remekekre fogunk akadni.

Ha végig gondoljuk vándorlásunkat, ezt a mondatot szögezhetjük le: nagy volt a szegénység.

Vajjon mire bukkantak a többi falujáró diákok, cserkészek Magyarországon, Szlovenszékban és Erdélyben?

Gunda Béla

Vészes, dühödt gazdálkodás

Vészes, dühödt gazdálkodás.

Schogysem megy.

Búza nincs.

A kukorica elfogyott.

A szénás karók üresen állnak.

Kevés a föld — Úristen!

s ami van, az sem terem.

A borjú hitvány.

Ellesszük előle a tejet.

De a tehéntől sem várhatunk sokat:

vén és gyalázatos.

Szitkozva, rugdalva járok közöttük,

Egy csaptatóval majdnem agyonütöm.

Am a tehén nem hibás.

Máshol van itt a baj, Úristen.

Ránkfeküdt a cudar nagy élet.

Hiába dolgozom — kínlódom,

semmi láttatja nincs.

Mintha tengerbe dobnám marékkal az eröm,

sötét, ismeretlen éjbe sülyedne napom.

Gondolatom elviszi fekete madár.

Átkozva járok.

Kivetkőzve emberi formából.

Durva, kegyetlen vagyok társamhoz.

A nyomorúság elvakít — —

Pedig nagy, vérző kegyellen szívem kellene

darabokra hasogatnom.

Bartalis János

A Sarlósok vándorlása

A Tisza vizénél

A Sarló tiszaháti vándoresoportja Munkácsen gyülekezett. A csoport négy tagja: Balogh Edgár, a Sarló vezetője, Bertók János tanárjelölt, Lőrincz Gyula képzőművészeti hallgató és Sáfáry László tanárjelölt. Munkácsen a csoport zártkörű vitaestét rendezett a magyar egyetemi hallgatók és középiskolások számára. A Kárpáti Híradó, Munkács tekintélyes magyar napilapja „Hol késik az ifjúság?” címen vezetőhelyen közölte Balogh Edgár levelét, a ruszinszkói magyar új nemzedékhez. A csoport augusztus 11 én indult el. Izsnyétén Molnár János törpebirtokos házában hallgatták meg a szegény nép panaszát. Bár az izsnyétei határban Rinaldobandának tartották a vándorokat a fahordó asszonyok, mindenütt a dolgozó nép bizalmával találkoztak. Barkaszon Pap Zsigmond napszámos házában jegyezték fel a munkabéreket. Szernyén a szövetség vezetőjével beszéltek, és itt sikerült játszó gyerekeket is megörökíteniük a filmpapíron. Nagydobroyban Hidi M. József kurátor szénapadján szálltak meg. Ekkor már annyira közel kerültek a falu szívéhez, hogy csoportostul jött hozzájuk a sok földmunkás, gyermek és asszony. Alig győzték a szociális elmaradottság bajaiban vergődő nép rengeteg panaszát jegyezni: kisgazdák eladósodása, munkanélküliség, kisiparosok pusztulása, alacsony munkabérek. Az intelligencia messze van, nem igen törődik a szenvedő tömegek ezernyi ezer bajával. *Maguk úgy jöttek hozzánk, mint Mátyás király a szegény emberekhez* — mondotta nekik az egyik napszámos. Bátyu mellett a cseh telepések betonházait nézték meg a fiúk, Bátyuban a tiszteletesenél, az orvosnál, a kisgazdák legtekintélyesebb emberénél, Demjén Andrásnál és a kommunista bírónál, Baráté Józsefnél jegyezték fel a lakosság szociográfiai adatait a vándor sarlósok. Itt találkoztak az első beregszászi cserkésszel. Rafajna Ujjfaluban vihar lepte meg a csoportot. A somi állomásról Beregszászra utazott a négy főiskolás, ahol sikerült a fürdőkertben megbeszélést folytatnia a beregszászi magyar cserkészek és egyetemi hallgatók vezetőivel. Miután a csoport „Szegény emberek” címen beszámolt addigi útjáról a Ruszinszkói Magyar Gazda beregszászi hetilap hasábjain, Bulcsu felé vándorolt tovább. Itt Ilku Pál, beregszászi cserkész, kalauzolta őket a földműves szövetség vezetőihez. A bulcsui határban magáépítette kunyhójában Nagy Lajos földmunkásvezért keresték fel a sarlósok, aki részletes ismertetést adott nekik a tiszaháti lakosság gazdasági katasztrófájáról. A badalói toronyból látták meg a vándorok a Tiszát. Miután Macsolán és Haláborban az iskolaügyet tanulmányozták vándoraink, Vári községet látogatták meg, ahol Sipos József nagygazda ismertette meg velük a község gazdasági és kulturális viszonyait. Itt még tagosítás sem volt

és előfordul, hogy egy gazdának 14 kilométeres körzetben tíz darabban fekszik 20 hold földje. A mezőgazdálkodás még az ősi, kezdetleges háromfordulós rendszerben folyik. Csetfálván azt a fatornyos templomot tekintették meg a vándorok, amelynek népművészeti eredetű menyezettfestményeit valamikor Móricz Zsigmond is lefestette. Most Lőrincz Gyula állott neki a megörökítésének. Vázlatfüzetében akkor már sok szép faragott gémeskút, csónakorrú fejfa, citrázott mángorló, díszes oszlop képe sorakozott. Tiszaujlakon a haldokló eszmadiaipart figyelték meg a főiskolások. A csoport végigjárta az ugoecsi és szatmári községek egy részét is egészen a román határig. Az Akli hegyen, napsütéses szőlőkertben fejezték be a vándorok tanulmányutjukat táborláz mellett, több beregszászi cserkészfiú és egyetemi hallgató jelenlétében. A csoport állandóan naplót vezetett népi ismereti megfigyeléseiről és élénk propagandát fejtett ki A Mi Lapunk mellett.

Vass László

A Bodrog közén

Bodrogköz falvait is felkeresték a vándorok. Jócsik Lajos, Balázs András (Érsekújvár), Zalaflay Géza (Munkács) voltak a csoport tagjai. — Utunk 18—20 falun vezetett keresztül, ahol népművészeti kutatóink alig-alig találtak volna munkát. Nem farag itt a nép kapubálványokat, fejfákat, házoromzatát sem díszíti tulipánnal s kígyózó vonalakkal, minden ideje az élet mindennapi, heroikus küzdelmében örlődik fel.

Különösen a gazdasági és társadalmi jelenségek foglalkoztattak. A legtöbb falu egy-egy nagybirtok határában húzódik meg s ennek a földbirtokosnak jelentős beleszólása van a falu életlehetőségeibe. A nagybirtok felszippantotta a körülfekvő falvak lakosságát s a történeti fejlődés folyamán kisebb birtoktettek kialakulását megakadályozta, úgy, hogy nagygazda csak elvétve akad. A legtehetősebbek 30—40 holddal rendelkeznek és talán 2—3 at találunk, akiknek 100-nál több holdjuk volt. A falvak lakossága tehát nagyszámú földmunkásból és zsellérből rekrutálódik, akik a földosztás előtt a nagybirtokon helyezkedtek el. Most a birtokot felosztották s az eredmény borzasztó.

A felosztott földből elenyésző rész jutott a falvak lakosainak (u. i.: azok kaptak, akiknek a bankok kölcsönöket adtak s ilyenek nagyon kevesen vannak) s mivel a földbirtokokon fölöslegessé vált béreseket elbocsátották, a kenyér nélkül maradt munkások Kanada és Argentina felé vették utjukat. Otthon nagyon kevesen maradtak és még ezeket is a szezonmunkások sokszor kiszorítják a munkából.

Ehhez a gazdasági katasztrófa-hoz súlyosbító körülményképen járul a nehéz adóprobléma is. Akinek van egy-két hold földcséje, az minden

nehézség ellenére ragaszkodik hozzá, míg végre az adó tehenét vagy lovát viszi más gazdához. A kiscgazdák proletarizálódása nem egyes családok egész romlásával jelentkezik (bár van erre is eset) csak úgy, hogy az örökséget igénylő kiscgazdalegények kivándorolnak, hogy ezáltal a nemzetközi proletariátus tömegét növeljék.

A kiscgazdák fiaikat ipari pályára adják (de sohasem történik ez az iparág prosperitásának figyelembe vételével) s mivel a kisiparos rohamosan proletarizálódik a kapitalista termelésben, végeredményben ez a termelési mód proletarizálódását jelenti.

A mezőgazdasági haladás maximuma a cséplőgép alkalmazása, különben nagyon primitív eszközökkel dolgozik a kiscgazda piciny földjén. Traktort és műtrágyát egy-két uradalomban használnak.

Az urbanizálódás különösen az öltözködésben és a szobák berendezésében jelentkezik. Vannak helyek, ahol 4—5 holdas gazda lánya a legújabb divat szerint öltözködik.

A falvak kulturális életének diagrammája nagyon szegényes. A könyvtárakban 30—40 Jókai és Mikszáth kötet, melyekkel már csak a könyvmoly szórakozik. Színjátékszás csak itt ott tengődik még. Az iskolák felszerelése szegényes, rozoga padok s néha egértanyát is felfedezhet az ember a terem sarkában.

A Tisza és a Latorca között elzártan, szepa rálódva a külső világtól, élnek ezek a falvak a változhatatlannak látszó realitásokba beletörődve huzzák az élet igáját s a fizettség: nélkülözés, Kanada, Argentína vagy ha úgy tetszik: éhnyomor.

Balázs András

Egy ugocsai magyar falu életéből

Nyári tartózkodásom helyéhez, Akli hegyközséghez legközelebb fekvő falucska Szöllös Gyula, ahol a *Sarló* keretében szociográfiai adatokat gyűjtöttem. — Erdőkkel borított hegyek lábánál fekszik, a Tiszától 15 km-re, a nagyszöllösi járásban. Három országnak szeszélyes határesíkskjében, félredobva a főbb- és mellékútvonalaktól éli patriarchális módon roppantúl lefokozott egyszerű életét.

A falu határának (1500 kat. hold) $\frac{2}{3}$ része árterület. Az öregemberek sóhajva beszélnek, hogy 20 évvel ezelőtt, amíg a csatornák jók voltak, Gyula a Kánaán földje volt. Ahogy aztán iszaposadtak és gyepesedtek, úgy szegényedett évről-évre a falu. Elvetik minden évben a magot, hátha nem jön a víz! Egyik évben sikerül, másik évben a mármárosi hegyekből letóduló víztömeg elsöpör mindent.

Ez az ingoványos vidék megrontotta nemcsak Gyula, hanem a környező falvak egészségügyi viszonyait is, mert sokan szenvednek maláriában; ezt elősegíti a hiányos, rossz táplálkozás is. (A csatornák megrongálása óta malékenyeret esznek!)

A lakosság református (380) és kb. 6—7 család katolikus és görög kat. és 30 zsidó van.

Az egész falu csupa sógor-koma. Csak saját falujokból házasodnak. A falu állandóan szaporodik, de a gyermekek táplálása hiányos és rossz (szoptatós gyerekek krumplit adnak). A falu egyetlen iskolájába 110 magyar gyermek jár. A tanító „látástól vakulásig” tartotta iskolában a gyermekeket. Mikor a felnőttek a mezőre mennek, reggel 5 órától egész este 7 óráig időznek az egyetlen teremben. A tanulás osztályonként felváltva folyik. Amíg az egyik osztállyal foglalkozik a tanító, a többiek kint a felszer alatt, a fászinben, a tehénólban és az udvaron karba-öltve tanulnak. 12 óraker délben hazaszaladnak egy karély kenyérért és $\frac{1}{2}$ l óraker folytatódik a tanítás, este hétig.

A gyermekek nem tudnak játékokat és dalo-

kat sem. (Általában nagyon silány, kevés a falu dalanyaga.) Vasárnapokon, amikor a férfiak az udvaron vagy a szobában gyufára kártyáznak, a gyermekek a kapuk előtt pletykázó asszonyok között ödöngenek.

Emberemlékezet óta nem volt műkedvelő előadás. Kultúrest sem. Most az új pap óta februárban a nagyszöllösi Közművelődési Egylet kiküldötte előadást tartott a szarvasmarha felfúvódásáról képek kíséretében, ami érdekelte őket. — Gazdakör nincs, ezt pótolja a csütörtöki és vasárnapi (4—11 óráig, a munkaidőn kívül) összejövétel, ahol a pap vezetésével általános (nem vallásos jellegű) történelmi, földrajzi és mezőgazdasági érdekű beszélgetések, viták zajlanak le. Ilyenkor mindig tele van az iskola 16 évtől 60 ig férfiakkal. Kedélyesen beszélgetnek („ki hallott erről? ki csinálta így úgy?”) A világpolitika nem érdekli őket.

A falu egyetlen mulatsága ősszel a regrutabál; ezt a száradó dohánnal teleaggatott pajtában tartják. A szomszédközségek mulatságaira egy csoportba tömörülve mennek el és ugyanúgy jönnek vissza.

Egy-egy temetés az egész falu ünnepnapja. A temetés napján megáll a munka, mindenki feketébe öltözik. Reggeltől a temetésig az utcán ödöngenek és este a halotti toron fehér pálinkát isznak. Lakodalmon kívül máskor nem is isznak. Józan nép.

A közjótékonytságot nem ismerik (vasárnap 40 fillér folyik be a perselybe). Papján, tanítóján kívül (most ez is meghalt) nincs intellektuelje, sem földbirtokosa. Ide csak a végrehajtó jár ki minden héten és a betegsegélyző tiszviselője évenként egyszer.

Község: könyvtár van (Jókai, Mikszáth, Göre, János vitéz, Bolond Istók és Masaryk könyvei), de senki se olvas a faluban.

A háború után minden család a dohányter-

mesztéshez látott, pedig a paradicsom és a paprika kétszeresen nagyobb jövedelmet hozna. — A kenderből ruházkodnak. — A bútorokat, a gyári vásznakat a falun időnként átvonuló szekeres zsidóktól kapják házi szöttek ellenében. Cserekereskedelem él még itt. Húszezer korona készpénzt nem lehetne előkeríteni ebben a faluban. Sok hitelt vesznek fel Fekete Ardóban, a Hitelszövetkezethél. A biztosítástól idegenkednek. Csak az Egyháznak van biztosítása.

Az állattenyésztés nagyon sokat szenved a mocsaras legelőktől (lépfene!). Tejelőtehen nincs, mert legelője, rendes piaca sincs. Naponta egy liter tejet ad a tehén. (A pap családja öt litert szokott venni — öt különböző helyről.)

Valamikor, a múlt század végén a gyulai gyümölcs és szőlő világhírű volt és nagy exportcikke volt a falunak. Ma gyümölcsből semmit se tud piacra vinni, a rabló szőlőgazdálkodás meg alig hoz jövedelmet. Híres gyümölcsösét, maga a falu népe pusztította el. Ahogy 1890-ben megszavazták a tagosítási törvényt, minden gazda kivágalta a tagosításra kerülő földjének gyümölcsfáit és

szőlőtöskéit, mondván „hogya már nekem nem teremhet, másnak se teremjen!” Ilyenképen 300 holdat kopasztott le a gazdák baltája. Ezt a 300 holdat, a hegyek lankáin felverte a bozót, a cserje és még az állat is elkerüli. Csonka tönkök emlékeztetik az arrajárót, hogy ez a terület hajdan a falu vagyonsodásának legfőbb forrása volt.

Mióta az új pap, Orosz Imre megérkezett, nagy gazdasági tervek mozgatják a falut. A határozottan nagy szaktudású és tapasztalt pap a téli összejöveteleken egy új termelési rendszer tervét kezdte bontogatni a magukra hagyott, tehetetlen falusiak előtt. Beszélt nekik arról, hogy olyan új termelési ágakat kell kultiválni, amelyek inkább előmozdítanak a falu jólétét. Például: a paradicsomnak, a paprikának és a dinnyének is nagyon jó talaja van, tavasszal próbálkozzanak meg ezekkel. De a nép nehezen hajlott papja szavára. Félték a kísérletezéstől. Nosza a pap mind a háromból vetett tavasszal. Az emberek kíváncsian figyelték a pap földjét. A kísérlet pompásan sikerült. A falu fejesóválva, csodálkozva nézi az eredményt és jövőre már egészen biztos, hogy dinnyét, paprikát és paradicsomot (ami eddig egyáltalában nem volt itt) fog eladni a gyulai ember a nagyszőlősi piacon. A papnak ez a példaadása fellelkesítette az

egész falut. Orosz Imre megbeszélte velük egy fakezelési és szőlőoltási tanfolyam megszervezését, amely később jólmenő gyümölcszövetkezetté alakulhatna át.

A tanfolyam ősz végén megindul. Mindenki kap 10 oltványt a kertjébe (alma, szilva, barack és cseresnye). Az oltványok közélcra mennek. Mindenki megkapja a maga részét parcellákban, a vezetőség közösen értékesíti a termést és a bevételből arányosan részesülnek a falusiak. Minthogy a tanító halálával az iskola kezelése is a pap kezébe került, már a gyermekeket is szőlő- és gyümölcsoltásra oktatja kertjében. A tanfolyamra már a szomszédfalvak fiútlasága is jelentkezett. Megígérték, hogy szívesen „megszedik” a szükséges vadszőlőt és homokot fognak hordani a Tiszától jó talajnak. Nehogy szalmaláng legyen ez a friss felbuzdulás, a pap

A Madách-cserkészek (Losonc) palotás táncot mutattak be juliusi erdei mulatóságokon. A lányok mind magyar ruhában járták, a fiúk pedig cserkészlöveket. A táncot Petrikné Hornyák Ilona táncitanító tanította be. — Mega S. felvétele

10—12 éves gazdasági programot dolgozott ki az új rendszerű termelési szövetkezet kivitelére. És a falu népe nem idegenkedik a tervektől, bízik a papjában, aki már példával bizonyította be, hogy mit lehet jövedelmzően termelni a jó gyulai földben. Mert ilyen a magyar ember. Idegenkedik a reformoktól, nem bízik a tervekben. Példa útján kell rávezetni őket.

Érdekes, hogy a gyulai nép eddig a papban csupán az egyházi funkciók elvégzésére kiküldöttet látta, tanácsadója ügyes-bajos dolgokban a kereszmáros volt. Most ez is megváltozott. Orosz Inrét szellemi vezérüknek, a falusi emberek igaz, önzetlen barátjának vallják.

A három országhatár csücskére került magyar fajúcska új jövő előtt áll. A csatornák elkészültével új termőföldek száradniuk fel a földéhes parasztnak számára és a Tiszából odahordott homokot a gyulai ember akarateréje és ügyessége esodákat tehet. Ujra visszakapja régi hírnevét a gyulai gyümölcs, amelyről már csak az öregek beszélnek unokáiknak.

És Gyula akkor újra a Kánaán földje lesz.

Vass László

A TÁBOR HUMORA

Sátorvizitnél észreveszi a parancsnok, hogy az egyik fekvőhelyen nedves a dunyha. Megkérdezi a sátor lakóját: „Beázott a sátor?” — „Igen, parancsnok úr!” — „Mikor?” — „Az éjjel.” — „De hisz az éjjel nem is esett.” — „Mire a másik lakó felel: „Tisztelettel jelentem, a mi sátrunkban esett.”

Mit is akar az eszperantó a cserkészektől ?

„Minden cserkész testvér!” ezt tanítja a cserkésztestvér. A cserkész megfogadja, hogy hazájához, nemzetéhez hű marad, de ugyanakkor tisztelni, becsülni, segíteni kell minden nemzet cserkészét is. A múltévi angliai nagy táborozás mutatta, hogy ez nem sikerülhet addig teljesen, amíg a cserkészek nem értik meg egymást. Testvérek, akik nem tudnak egymással beszélni, legfeljebb integetnek, mosolyognak egymásra! Csak kevesen értetik meg magukat, törve beszélve a másik nyelvét, még kevesebben tudnak folyékonyan beszélgetni egymással. Pedig a cserkész nem marad hazája szűk keretein belül, hiszen a legszebb és legtanulságosabb élmények közé a külföldi utazások, a nemzetközi táborozások, külföldi cserkészek látogatásai és a külföldi levelezgetések tartoznak. Bár az iskolában is tanulunk néhány nyelvet, évekig kell tanulnunk, gyakorolnunk, míg valamennyire tudjuk azokat használni. És még akkor is hány ország van — hol — a nagy városok kivételével — semmire sem mehetünk velük.

Az angliai táborban egy helyen különös zászló lengett, nem tartozott az ismert nemzeti zászlók közé: zöld mezőben fehér körben zöld csillag volt rajta. Alatta tizennyolc nemzet cserkészei gyűltek össze, volt köztük magyar, angol, francia, indiai. Ezek mind egy nyelven megértették egymást és mesélhettek egymásnak távoli hazájukról, mint igazi jó barátok váltak el egymástól, igazán testvérekké váltak. Annyi nyelvet tudtak ezek? kérdezheti valaki. Dehogyan? Ezek mind tudtak eszperantoul a semleges kiségi nyelven, mely a *Skolta Esperantista Ligo*, a Cserkész Esperantó Szövetség hivatalos nyelve. Voltak köztük, akik csak táborba menés előtt néhány hónappal kezdtek eszperantoul tanulni. Mert *Zamenhof* Lajos dr.-nak, a Varsóban élt tudósnak nyelvét már néhány hónap alatt szorgalmas tanulással meg lehet tanulni még tanító nélkül is. Ebben a nyelvben nincs rendhagyóság, nincs kivétel, minden egyszerű, szabályos, mégis minden kifejezhető és elmondható, sőt még költészetre és tudományos munkákra is felhasználható.

Zamenhof, mint kis gimnazista, jutott arra a gondolatra, hogy új nyelvet szerkesszen, mert úgy látta, hogy a meg nem értés az oka annak, hogy az emberek nem *testvérek*. Ő azt szerelte volna, ha minden embernek az a jelszava: „Minden ember testvér!” Látta azonban, hogy a régi nyelvek, mint a latin, olyan nehéz, hogy nyolc év alatt sem tanulja meg jól a tanuló, a nemzeti nyelvek szintén elég nehezek, jó nyelvtudás kell megtanulásukhoz, de azonkívül a nemzeti büszkeség sem fogja soha megengedni, hogy egy más nemzet nyelve legyen hivatalosan föléje helyezve, mint

nemzetközi nyelv. A német nem ismeri el az angolt vagy franciát, azok pedig a németet. Mind a hármat pedig ki tudja jól megtanulni? A kis nemzeteknek is féltett kincsük a nyelvük. *Zamenhof* megcsinálta az európai nyelvekből az eszperantot, felhasználva minden nyelvből az ismertebb és egyszerűbb szavakat, a mai kor szükséglete szerint egyöntetű, fonetikus, jól kiejthető formát adva nekik és a modern nyelvek nyelvtanából hozzáadta azt, ami okvetlen szükséges volt. Az eszperanto tehát *az európai nyelvek kivonata*, egyszerűsítése, nem is új nyelv, hiszen aki több nyelvet tud, az olvasva rögtön megérti. Aki pedig nem tud, ha megtanulja — és ezt hivatalos kísérletek bizonyítják — jobban tanul meg utána más nehezebb, nemzeti nyelvet. Ezért sok helyen már iskolákban tanítják. Több ezer könyv és közel száz újság jelenik meg ezen a nyelven, hiszen már hetvenegy államban van eszperanto szervezet.

Az eszperanto nem akar világnyelv lenni a nemzeti nyelvek helyett, csak segédeszköz ott és akkor, amikor különböző nemzetiségű emberek találkoznak, irnak egymásnak. Így nem kell egyiknek sem megalázkodni a másik előtt és annak nyelvét megtanulni, egyik sincs előnyben a másik előtt, hogy a használt nyelv anyanyelve, tehát jobban tudja! Nem csoda, hogy a magyar eszperantisták sok tekintetben nagyobb hirre tehettek szert, mint sok nagy nemzet eszperantistái, mert például a *János vitéz* és az *Ember tragédiája* fordításával az eszperantoul beszélők ezrei előtt minden világ-részben híressé tették a magyar nevet. Ime, ez a nyelv a nemzeti értékek terjesztésére használható fel, melyet minden művelt ember tudjon az anyanyelve mellett, mint második nyelvet, ha idegennel érintkeznek.

A cserkész tehát közvetlenebbül és könnyebben léphet érintkezésbe idegen cserkésztestvérségeivel, ismertetheti hazáját, nemzetét, meghívhatja levelezőjét. Ezt előmozdítani akarja a Cserkész Eszperanto Szövetség s minden évben máshol tart nemzetközi táborozást. Ez évben Hollandiában és jövő évben — a gyagy Cserkész Szövetség hivatalos meghívására Magyarországon. Minden cserkészt szeretettel lát tagjai között és hivatalos folyóirata, a Párizsban megjelenő *Skolta* [Heroldo (Cserkész Hirnök) minden nemzet cserkészeiről szívesen közöl cikkeket. Legutóbb például a csilei cserkészekről írt és képeket közölt a szlovák cserkészek életéből. (A Cserkész Eszperanto Szövetség évi tagdíja csak 2 és fél angol shilling (öreg cserkészeknek 18 éven felül 3 shilling), melyben a lap előfizetési ára is benne van. Címe: D. H. Davis, 23 East Grove London S. E. England.)

Három iparosságéd beszélget

Az otthonban hárman ültünk, három iparosságéd. Félretoltuk a sakkáblákat és tanoncéveinkről kezdtünk beszélgetni.

Szomorú visszapillantás a múltba!

A bőbeszédű Jenő vitte a szót: „Jó, vallásos ember volt a főnököm. megkövetelte, hogy minden vasárnap misét hallgassak. Húztam is feléje. Szeretett. Lassanként a mesterség fogásain kívül megismertette velem a könyvvitelt és a naplót. Mondta is nem egyszer, hogy az elméletet a gyakorlattal kell mindig összekapcsolni, ha boldogúlni akarunk. A segédünk a középiskola öt osztályát végezte. Jó indulattal bánt velem s én készségesen engedtem meskedtem neki. Így repültek el az inaséveim s csak azon vettem észre magam, hogy a vizsgáztató bizottság előtt sikerrel megálltam a helyemet s főnököm segédjének fogadott. Ma is nála dolgozom.”

— Neked akkor gyöngy volt az életed, — mondta Jóska, — de nekem! Négy gimnáziumi osztályt végeztem. Apám nem bírta tovább a költéseket s a gimnazistából lakatos inas lett. Reggel hét órától este hatig görnyedtem a nehéz munkában. Játékra gondolni se lehetett. Mesterem a tanoncból mennél több hasznot akart kisasajtolni. Ha a műhelyben nem volt dolog, házi munkára fogott. Az igaz, a gyomláláskor több zöldséget huzogattam ki, mint gyomot. Ha a malomba küldött lisztért, talicskával messze elkódorogtam. Szégyeltem magamat, hogy esetleg volt tanárainmal, iskolatársaimmal találkozom a szurtos ruhámban. Rosszul bántak velem, én se voltam jó. Mikor egyszer egy forró nyári napon cserkészek vetődtek el a közeli erdő szélére, én is meg akartam látogatni táborukat. Mesterem nem engedett el. Naplopó vagyok, azt mondta. Az is sok, hogy hetenkint háromszor a tanonciskolába kell mennem. Kaptam nem is egy pofont, minden különös ok nélkül is. S ha az ipartársulathoz mentem panaszra, kinevettek. Az inas túrjön, szenvedjen, úgy lesz belőle kemény legény.

Most Jancsiból tört ki a panasz: Az én sorom talán a legkeményebb volt. Határmenti faluban laktunk. Nem akartam otthon ragadni parasztnak. Városba vágytam. Iparos szerettem volna lenni. Végre is elindultunk apámmal a városba mestert keresni. Egy bútorgyárban fel is fogadtak. Kosztot és lakást kaptam. Az első két héten jól bántak velem, de mikor a szerződést megkötöttük, jött ám az igazi hadd el hadd. Mint a rossz kutyát, úgy kergettek ide-oda. Mindig csak küldönc szolgálattal végeztem. Szerszám alig került a kezembe. Sirtam is nem egyszer, amikor nem látott senki. Egyszer, elkeseredésemben, gyűjtőzsinórral fel akartam gyűjtani a raktárt. De a lelkiismeretem ebben mégis megakadályozott. Egy jószívű segéd észrevette, amint a lángra kapó forgácsot kabátommal lefojtom. Meggyóntam neki mindent. Szeliden meg-

ölelt s azt mondta, ne félj, ezután mindig csak a műhelyben fogsz dolgozni!

Úgy is lett. Hej, fiúk, csak ettől a peretől kezdtem igazán megszeretni a mesterségemet. Mert szép ám az ipar, ha a mester tanult, belátó, értelmes, emberséges ember s nem zsákmányolja ki az alkalmazottait. Kedvet is ad a munka, ha a segédek józan, takarékos, szives és közlékeny legények s az inasban is felebarájtjukat látják.

Szóval — vágott közbe Jenő — kemény iskolát jártunk mind a hárman s mégis iparosságédeké lettünk. Ha mesterekké válunk valamikor, kivívjuk az ipartársulatoknál, hogy iparostanonc csakis cserkészfiú lehet, akinek két évi inaskodás után két évig ipariskolába kell járnia, míg mesterlegénnyé avatható lesz. S azontul is cserkészcsapathoz kell tartoznia, hogy a tiz cserkésztvörvény vérvé váljon, mert jó iparos csak az lehet, aki igazi cserkész.

Vass József
lakatossegéd.

MIT IRNAK RÓLUNK?

A Farkas Gyula szerkesztésében Pozsonyban megjelenő „Magyar Tanügy“, a szlovenszkói és ruszinszkói Magyar Tanítók Szövetségének hivatalos közlönye VI. évf. 4—5. számának 12—13 oldalán behatóan foglalkozik az „A Mi Lapunk“ kal. A „Tíz esztendő generációs diákság“ című cikket Szalatnai Rezső írta. Megállapítja, hogy amikor a losonci Vigh nyomda gépeiből kikerült az első „A Mi Lapunk“-szám akkor még nem volt Szlovenszkon semmiféle magyar új generáció, akkor még senki sem harcolt azért az igazságért és meggyőződésért, amelyikért ma egy nemzedékdarab áldozza fel magát. Nyilván, hogy az „A Mi Lapunk“ összefüggésben van ezzel a harccal s ezzel a generációteremtéssel. Tovább: „A Mi Lapunk“ tízéves múltja a szlovenszkói magyar generációs harc első decenniumos történelmi képe, mozaik, amelyben minden benne van, freskó, amelyik époszokat mond el. „Ez a kis diákújság felvevője és kiárasztója volt minden eszmének, amely egy generáció fejlődési tengelyébe került. Ez a kis vidéki lap önkéntes összehordója és értelmezője volt annak, ami akkor tájt fórumtalanul nyüzsgött itten s a mi ma újrafelvágódó reménység: a szlovenszkói magyar irodalom. Minden magyar író, aki ma valamit jelent, minden magyar művész és sok magyar paedagógus: ebben a diáklapban szólott először a fiatal magyarokhoz. Tíz év óta ingyen írják cikkeiket a magyar írók a szlovenszkói magyar diáklapba, tíz év óta ingyen csinálják ezt az újságot. „A Mi Lapunk“ a Zászlónknál realisabb, szélesebb horizontú, a magyarságon át az emberiséghez érkező, szociális valóságokkal látó, nemzedékmagyarázó és nemzedék nevelő fiatal és erős kiáltású lap.

A MI LAPUNK KÖNYVESPOLCA

Az ismertett könyveket kiadó-hivatalunk szívesen beszerzi, Portót nem számítunk.

Rovatvezető:
FENYVES PÁL dr.

Ismertetési példányok e rovat vezetőjének címére is küldhetők: Budapest, IV., Egyetem-utca 4

W. Spreyer: Gimnazisták. (Budapest, Singer és Wolfner kiadása.) Kis város közelében vidáman élnek az erdei iskola növendékei. Tanulnak, sportolnak, dolgoznak az iskola sokféle műhelyében, gazdaságában. Kora reggel futógyakorlatokkal kezdik a napot és egyformán tisztelik tanáraikat, akár a tanulásban, akár a footballpályán tűnnek ki. Jó pajtások a gimnazisták, összetartanak és ha a legkisebbet, az ügyetlen kis Pockot ki is csüfolják, a bajban egy test, egy lélek az erdei iskola. főleg pedig az ötödik osztály.

Erre az összetartásra most igen nagy szükség van. Hareban áll a város az ötödik osztállyal. A diákok és kicsinyes nyárspolgárok ősi háborúját a kutyák és macskák robbantották ki. A városka polgármestere kiadta a parancsot, hogy egy veszettségre gyanús kutya miatt, ki kell a város valamennyi kutyáját, macskáját irtani. A gyerekek pedig lelkesen sietnek hűséges barátaik segítségére. És megindul a harc.

Ennek a háborúnak történetét: írja le Speyer a Gimnazistákban. Leírja a gyerekek készülődését, hogyan jöttek le éjjel a városba, mázolták piros tintával öt nyelven a házakra: *ne bántsátok az állatokat*, a nyílt harc kitörését, ami végül is a gyerekek nagyszerű győzelmével, az üldözött állatok megszabadításával végződött. Érdekes, izgalmas a Gimnazisták meséje, de nagy népszerűségét talán még inkább szereplőinek köszönheti. A Nagy Főnök, akit a fiúk választottak és rajongással követnek, mert érzik, hogy ő köztük a legkülönb, a kedves, mindig igyekvő és mindig bajt csináló Pock, de a többiek is, az egész ötödik osztály, a szívéhez nő minden olvasónak. Velük örülünk, velük szenvedünk, velük ünnepeljük boldogan a győzelmet.

A regénynek egyetlen nőalakja van, az ötödik osztály leánynövendéke, Daniela. Ő az osztályban a legokosabb, legügyesebb, legbátrabb. A fiúk mind rajonganak érte és ha konzervatív felnőttek nincsenek is ettől a szilaj, footballbajnok leánytól elragadtatva, mindenkinek el kell ismernie, hogy nagyszerű teremtés, aki megérdemli, hogy az ötödik osztály tiszteletbeli főnökének válassza.

A Gimnazisták Németországból indultak hódító útjukra. És mert kedvesek, mert igazi mai gyerekek, könyvben és mozivászonon is mindenki megszerette őket, aki csak megismerte az erdei iskola ötödik osztályát.

Benedek Rózi

„Vándormadár“. (Szigeti Lajos versei; Budapest, Studium könyvespolc bizománya). Nagyon érdekes könyvről írok most. A címe: „Vándormadár“.

Öreg bácsi versei vannak benne. Egy olyan öreg úr versei, akinek a lelke fiatal maradt, aki még most is friss, fiatalos kedvvel járja az Alpések gleccsereit és Olaszország „Kaméliás tavasz“-át.

Csupa tisztaság, finom harmónia az egész kötet. A vándormadár — maga a költő — írja meg benne tiszta lelkének minden rezgését, három kedves tartózkodási helyen: itthon, a hegyek között és délen.

Itthon, az „Álmok álmodója“-val találkozunk, aki semmiképpen sem akar lejönni a földi pizsok, szenvedések, megnemértés világába; boldog álmok boldog álmodójaként marad a rózsás fellegek között. Az öregség nem bír vele, mert lelke tele van fiatalos kedvvel, „édes örömmézzel“.

A hegyek között is maga az örök fiatalos mosolyog ki belőle. Sok drága kincse: fürge lába, látó szeme, nótás lelke, játszani kedve, hű szíve mind, mind elősegítik abban, hogy a tisztaság-örök álmodójaként bolyongjon, a „*Havas völgy*“ „*Boldog magány*“-ában, hogy jól érezze magát a „*Havas kunyhó*“-ban s hogy mindig visszavágyják a hegyek közé, a vad szirtokra, ahol a „*Havas gyopár*“ nyílik. Szereti az erdő szent magányát, mert Isten jelenlétét érzi abban a szép harmóniában, amely a természetből felérad.

Télen a tavasz örök szerelmese mosolyog felénk. A meleg, a virágfakasztó napsugaras tavasz benyomásait énekli a költő s ezek a megrögzített benyomások épügy felmelegítenek, épen olyan tavaszillatot, szabadságérzést hoznak a szívünkbe, mint maga a kikelet, tavaszi virágzás hazája: Olaszország és a Riviera, ahol ezek a versek íródtak. Itt is a természeti csodák kapják meg lelkét, akár harmatos reggel, akár biborszínű este veszi körül, „vabanque-játék nem kell“ neki.

A versek régies formában íródtak. Leginkább az Arany-iskola, versformával találkozunk; csillogó rimtechnika fűződik hozzájuk. Megvallom őszintén: ehhez a verselési formához mindég a régiség, az öregség patinás zománcát asszociálok és mégis — most nem tudtam ezt megtenni. Olyan sok fiatalos érzés, annyi tisztasággal teli kedélyesség sugárzik ezekből a versekből — leginkább szintiszta, csillogó kristályokhoz lehetne őket hasonlítani — hogy

képtelenség őket egy lapon említeni az öregséggel.

Tanulhatnánk a szerzőjétől: *hogyan* kell szeretni a természetet, a vígságot, az életet, hogy az emberben tiszta lélek, tetterő maradjon.

(Budapest)

Sziklay László

Virágh László versei. Őszinte sorok. (Rimaszombat, Rábely K. könyvnyomda. Ára 5 korona). Csendben, minden előzetes hírverés nélkül jelent meg a nyáron egy kis versfüzet. Szerzője Virágh László; neve A Mi Lapunk olvasói előtt nem ismeretlen, hiszen nem egy verse itt látott először napvilágot. (Templomban, Falun, Falu és város.) Szerény minden vers, mint írójuk. Őszinte sorok; nincs bennük egetvivő hang, üres szóvirág, egyszerű lelkihangok érintik meg az olvasót. Ami már az íróban megérett, azt hozza nyugodt csöndességgel felszínre.

„Én úgy szeretnék ma minden embert
keblemre zárni és testvéresókkal
egyesülni az egész világgal!”

A jót és igazat látó nagy szeretet vezeti töl-
lát, párosulva a mély vallásossággal

„Minden hitem Istenemben,
Miért búsítson sorsom?!”

Nincs semmi mesterkéltség, sem formában, sem
tartalomban, belső szükségéből ír s aki érti a szívek
nyelvét, az azonnal megérti a mi fiatal poétánkat
is. Szereti faját, a népet, a parasztot:

„Szent áhitattal nézem a parasztot,
Amint fáradtan a földet túrja,
Gyöngyözik az izzadság róla.”

A húsz éves ifjú multja egy álom, mely elil-
lant. Vége a fiatalos kedvnek, „ráncos arcóm, ko-
ravén lettem“, de azért érdemes élni, kacagni, élni
a Mának, élni a régi nóták mellett búsloló Magyar-
nak. A 20 versből álló kis gyűjtemény a fiatal-
ember tükre, biztató ígéret a jövőre nézve. Fogad-
játok, fiúk, szeretettel társatok könyvét; ez lelke-
sítse, erősítse egy szebb jövő nagy munkájában,
mert értékes kis versfüzete megérdemli, hogy min-
denki olvassa.

Csontos István,
gyógysz. gyak., Bártfa

Karácsony Sándor: A tanulás mesterfogásai
(Budapest, 1930). Hatalmas, 232 oldalas kötetben
tanítja meg a jeles szerző a diákokat arra, hogyan
kell eredményesen tanulni. Sorra veszi az okokat,
amelyek miatt a tanulás eredménytelen s arra a
következtetésre jut, hogy a legtöbb diák nem gyako-
rlati ember, önbiráskodó és légvárakat építő.
Ezért le kell vetkőznie az ó embert és kellő pro-
grammal tudatosan kell tanulni, hogy felültesse
az új embert, aki önálló, szabadságszerető és az
alkotó munkában trenirozza magát Isten nagyobb
dicsőségére. Tanácsokat ad a könyvnélküli tanu-
lásra, a dolgozatírásra, a helyes olvasásra, hogy
minden tanuló Jézus Krisztus jó diákja lehessen.
Majd ismertet nyolc gyakorlati könyvet. Ezeket is,
valamint a szerző egész nagy munkáját minden
fiúnak, leánynak el kellene olvasnia, hogy lelke s

teste a Szent Lélek templomává válhasson, hogy
a műélvezés legmagasabb gyönyöreit élvezhesse,
vagyont szerezhessen, jellemmé alakuljon és jobb,
igazibb, melegebb és értékesebb életre tehessen
szert.

Scherer Lajos

„**Református Diákmozgalom**“ címen jelenik
meg Budapesten (IX. Lónyai utca 7. II. 28) a Ma-
gyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetségé-
nek lapja. A VII. évf. szeptemberi száma új kül-
sővel, felfrissített és kibővített tartalommal igyekszik
olvasóinak minden igényét kielégíteni s ezért mel-
tán tart számot, hogy egy szelesebb körű érdeklő-
dés feléje forduljon. Zelembéri R. vezető cikkében
a zászlós és jelvényes reprezentálás ellen szóval
fel s produktív munkára hívja fel az olvasót. Ra-
vasz László balatonszárszói előadásából olvashatunk
részleteket. Fábrián Dániel magvas cikkében a foly-
ton megújuló belső lelki életéről ír, melynek közép-
pontjában ne a sofförtípus, hanem Pilátus ecce
homoja álljon. Makkay Sándor püspök, az erdélyi
ifjúságról, cserkészekről ír Ezenkívül számos írás
szól utazásokról, a leányszobáról, a művészetről és
ifjúsági dolgokról.

Hetedikesek—Nyolcadikosak!

ez az ismertetés nektek szól! Ti álltok legközelebb egyetemi
hallgatóságunkhoz. Szükséges, hogy idejében megismerkedjétek
főiskolás testvéreitek lelkével, alkotási vágyával, törekvéseivel.

A „**Magyar Diákszemle**“ 3—4. kettős száma
a losonci szeptemberi nagygyűlés idején hagyta el
a sajtót. Tartalma igen figyelemre méltó. A vezér-
cikkben Brogyányi Kálmán, nem lelki, meggyőző-
désbeli egységet, de lelkiismereti szabadságot, de
tisztázott intellektuális programot vár. Ennek egyet-
len erőssége a műveltség. Fábrián Dániel és Örtényi
Gyula közleménye a parasztság kulturális és szo-
ciális helyzetével ismerteti meg. Horváth Ferenc
Szeberényi Lajos Zsigmond, békéscsabai evang.
lelkész „Parasztok a világháború után“ c. munkáját
méltatja. Peéry Rezső „A szociális kérdés a magyar
regényirodalomban“ címen folytatja megkezdett írá-
sát. A kisebbségek gazdasági védelmének hiányát
Ludwig Aurél tárja elének. Együttal megismerteti a
csszl. kormánykörök „kisebbségi kérdések tanulmá-
nyozására alakult társaság“ ának új csehnyelvű
szaklapját és kilenc nyelven megjelenő kisebbségi
kérdést tárgyaló harmincnyolc folyóiratát. Boross
Zoltán dr. a csehszlovákiai magyarság mezőgazda-
ságának viszonyaira és fejlődési lehetőségeire vilá-
gít rá. Kívánsága: a Magyar Kisebbség Központi
Szövetkezetének felállítására. Dobossy Imre tudomá-
nyos felkészültséggel megírja a jogi szemináriumok
kisebbségi feladatát. László József „Tíz esztendő“
címen szemünk elé tárja az erdélyi magyarság ér-
telmiségének fejlődési nehézségeit. Ifj. Vermes Samu
a brünni egyetemi hallgatók végzett bajtársaik el-
helyezkedése érdekében tartott ankétjének pozitív
eredményeit közli. A „Magyar Diákszemle“ (Szer-
kesztőség és kiadóhivatal: Bratislava, Kórház u. 1. II.
em.) előfizetői 8 országból rekrutálódnak. Ez eleget
mond. Pártoljátok ti is ezt az összefogó munkát. L. A.

A MI LAPUNK NYÁRI PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYE

Örömmel és büszkeséggel állapítjuk meg, hogy nyári pályázatuok semmiben sem maradt mögötte az újévi pályázatuunknak. A jelen alkalommal a szélrózsa minden irányából érkezett 24 pályamű kelt egymással nemes bírokra. A fegyverek összcscsillantak s a győzők és legyőzöttek egyaránt meglegegedten tekinthetnek a versenyre. Mindegyik tudása legjavával állott ki a porondra. Mintha mindegyiket az az érzés lütötte volna, hogy meg kell mutatni, hogy van a magyar ifjuban komoly törekvés, acélos erő, érték és hit.

A bírálók csak azt sajnálják, hogy az első és harmadik kérdésre csodálatosan nem jelentkezett egyetlen egy pályamű sem. Miért? Kevesen mehettek el csak táborozni? Keves volt az alkalom a rajzolásra és fényképezésre? Vagy iparos ifjainkat nagyon is lekötötte a nyári szorgos munka? — Aztán jegyezzük meg azt is, hogy nem mindenkinek kell költőnek, versírónak lennie. Hiszen az elbeszélés, az értekezés, a leírás terén is lehet babért aratni. Csak meg kell próbálni. És nem is könnyebb dolog ám érzéseinket tolmácsolni, énnket boncolgatni, mint e külvilág jelenségeit megfigyelni, azok felett elmélkedni. Minden fajta írásmű egész embert követel. No de se baj! Fiúk, meg vagyunk veletek elégedve. A mostani pályázat újabb bizonyosság arról, hogy a magyar ifjú lelke finom, keresi a szépet, az eszményit és művészi szomjának kielégítésére szabad idejét is felhasználja. Csak előre!

A bírálók a következőkben számolnak el az eredményről.

II. Legszebb élményem c. tételre egy mű érkezett. Szerzője egy augusztusi meleg napon meglátogatja nagypaja testvérét és a falusi csöndben, az öreg házaspár nyugodt körében teli tüdővel szívja magába a béke és meglegegedttség felüdüld boldogságát. Eleven, szemléltető stílus, itt-ott megkapó rajz és a szerkezet kerekdedsége teszük érdemessé a dicséretre. Szerzője Ilku Pál VIII. o. rg. tanuló Beregszász.

IV. A szabad tárgyú költemény pályázatra 18 vers érkezett.

1. A bíráló bizottság legjobbnak találta a „Kisdiákszobám” c. szonettet. Verselése ugyan itt-ott zökkenőkre téved, az egész azonban teljes képét adja a diákszoba álmainak, felszárnyaló törekvéseinek. Tiszta levegő és felfrissítő hit árad minden sorából. Szerzője Csépay Zoltán VII. o. rg. tan. Rozsnyó.

2. Annyammal a rónán c. vers a pusztán száguldó viharban a magyar sorsot látja s a költő benne a maga fáradt, küzdő lelkét. Csendes, nem nagyhangú költemény, de mélyen szántó. Dicséretet nyert. Szerzője Házy Ferenc VIII. o. rg. tan. Kassa.

3. Enni kér a gyár c. költemény erősen szociális tartalmával megkapja a lelket és eszmélni készlet. A szerzőnek van formaérzéke s gondolatait a folyton visszatérő refrain erősen átérezteteti az olvasóval. Dicséretet nyert. Szerzője Viplak Vince VII. o. fg. tan. Komárom.

4. A „Favágó” c. költemény igen merész, amikor Isten teremtő munkáját a favágóéhez hasonlítja, aki céltudatosan fárad, de soha semmit el nem forgácsol. A párhuzam vakmerő, de kifejezéseit találóak. Dicséretet nyert, Szerzője Nagy Gyula VIII. o. rg. tan. Kassa.

5. Gyémánt dombok felé c. vers a gyermekkor mesevilágába ringat. A pesszimizmus menekülése a romantikus szép világ felé. Megkapóak a hasonlatai. Kár, hogy a rimet elveti s a formára nem ügyel eléggé. Szintén dicséretet nyert. Szerzője: Ifj. Berzy József VII. o. r. kath. fg. tan. Kecskemét.

6. Tisztán akarok élni c. vers rövid sorai gördülékenyek, de szónokiasak és a szerző sokszor a rim kedvéért feláldozza a gondolatot. Felfogása tiszteletre méltó.

7. Alkonyatkor c. szerelmi szonett nélkülözi az érzés átfüdütséget. Egyébként nem kezdő verselő és van remény rá, hogy jobbat is tud alkotni.

8. Ave, maris stella c. vers halavány utánzatnak látszik, verselése kezdetleges, nyelve nem elég költői.

9. „Egyedül” c. vers bőbeszédű. Inkább az értelem, mint az érzés szülötte.

10. Elkártyáztuk az életünk c. vers siratja az elvesztett időt. Szerkezetileg kifogástalan, de a formára nem forlit elég gondot.

11. Ha eljön a Vigasztaló c. költemény a tavaszt énekl meg kissé erőltetett, a tárgytól el-elcsapongó nyelven. Befejezése szép, csak képzavar csúszott bele abba is (hajó és harangozó!).

12. Halálsápadtan futok a szabadban c. vers mesterkélrt, természet-ellenes nyelven bántóan hat. Érzés is, előadás is affektált. Miért nem szól a istenadta nyelvén a szerző? Mindjárt jobbat adna.

13. Itt jó nekem c. vers a falu enyhétadó csöndjét rajzolja. Nem elég tömör, szétfolyó, paposkodó. Vannak szép részei is, mint pl. „A falu szüzi, fehér ölen közel az Isten. Elé tartom lelkem, hogy rá szent békét hintsen.”

14. Kétfejű sárkány c. költemény megkapó, színes nyelven festi azt a kettősséget, amellyel az ember nem tud elszakadni a multtól és nem tud egészen a jövőnek élni. Valóságos tragédia. Kár, hogy elnagyolt s a verselésre, kifejezésekre (spulni) nem fordít kényesebb gondot.

15. Nagypéntek c. vers homályos. Bántó az ellentét is az anya áhitata és a lányok vigadozása közt.

16. Otthon c. vers gyakorlott poéta műve. Jól versel. Jól is indul. A leírás mellett eseményt is mond el, de az egész nem forr egybe, széthull.

17. Parasztházban születtem antennának c. vers mély gondolatot hömpölyögtet, de ez nem nyer szabatos kifejezést; homályos és kiforratlan.

18. Vasárnap este c. versben az író a falu szerelmes ifjúságának láttára eseng az ismeretlen leány, a megálmodott boldogság után. Nem tehetségtelen kísérlet. Hibája, hogy a gondolat nem fejeződik be a sorokkal s így szétfolyó az egész.

V. A szabadtárgyú elbeszélés pályázatra 5 mű érkezett.

1. „A vági hablaány“ című kitünő hexameterekben, ékes nyelven mondja el Imre tragikus történetét, a hablaány mondáját. A szerző a tárgy feltétlen ura, nem részletez sokat s biztosan halad a végkifejlet felé. Mindössze a lélektani megalapozás, a kellő megokolás, a személyek valóságos rajza ingadozó. Dicséretet érdemel. Szerzője Ifj. Berzy József Cegléd.

2. „Alkonyat“ c. elbeszélés szépen leírja az estét, a korcsmában mulató legény tragikus szerelmét. A szerzőben van tehetség az elbeszélésre, csak küzd még a nyelvvel s a főcselekmény rovására a részletekbe téved. Dicséretet nyert. Szerzője Menyhárt László IV. rg. tan. Rimaszombat.

3. „A jókedvűek“ c. elbeszélés cselekmény nélküli, vértelen rajza egy tanórának. A szerző

nem tud érdeklődést kelteni tárgya iránt. A jellemek festése is szintelen.

4. „Reggeli sétám az aratók közt“ szerzője leír egy látogatást az aratóknál s onnan élményekkel teli szívvel siet este a templomba imádkozni. Nem elbeszélés. Inkább a pályatételek 2 ik kérdéséhez sorolható. Az egész egy szép nap leírása, de nem elég szemléltető. Nyelve is mesterkéltséget és tetszelgést. Az aratók megszólítása nem nepies. Az 50 éves öreg szerepeltetése is légies. Megérződik, hogy nem közvetlen szemlélet alapján készült.

5. „Titokzatos ének“ verses lírai elbeszélés. A hosszadalmas, érzelmes áradozásba cselekmény alig vegyül. A főhős hosszas búcsúzkodás után életúnt gondolatokkal siet az erdőbe. Lélektanilag képtelen beállítás. A nyelv és verselés gördülékeny. Kár, hogy a mondatfűzést egyik vesszákából a másikba vezeti s az olvasó nem talál nyugalmi pontot.

Díjak: Csépay Zoltán VII. o. rg. tan. Rozsnyó 50 kor. Ifj. Berzy Gyula VII. o. r. kath. fg. tan. Kecskemét 40 kor. Menyhárt László IV. o. rg. tan. Rimaszombat 30. kor.

Könyvjutalmat kaptak: Ilku Pál VIII. o. rg. tan. Beregszász, Házy Ferenc VIII. o. rg. tan. Kassa, Viplak Vince VII. o. rg. tan. Komárom, Nagy Gyula VIII. rg. tan. Kassa.

A díjat minden pályakoszorus címére elküldöttük.

Losonc 1930. szept. 25.

A Mi Lapunk szerkesztősége

ÖNKÉPZŐKÖRI MUNKA

Önképzőkori munka címen ez év januárjában pályázatot hirdettünk az ugyanilyen című rovat szakszerű és figyelmet érdemlő közleményekkel való gazdagítására egyrészt, másrészt önképzőkori közvélemény kialakulására. Most az első félév (január—június) nyerteseinek névsorát közöljük. Az értékes könyvjutalmat megküldöttük a szerencsések címére.

Az I. évfolyamon nyertes:

1. **Weinberger László, Rimaszombat.**

2. **B. M. Komárom.** (B. M. jelentése 1930 februárban jelent meg. Közölje velem a pontos címét, hogy a jutalmát elküldhessük).

3. **Dombrovsky János, Losonc.**

4. **Diósi Kornél, Ipolyság**

A II. évfolyamon nyertes:

1. **Kovács Endre, Pozsony.**

2. **Balázs András, Érsekújvár.**

Az év végén fogjuk kiosztani a III. és IV. évfolyam nyerteseinek a jutalmát. Akinek mondánivalója van az önképzőkör tagjai közül, küldje be írásait bátran, teljes bizalommal.

Az ifj. Tompa-önképzőkör (Rimaszombat) szeptember 6-án tartotta meg alakuló közgyűlését. Báthory Andor tanárnök rövid, buzdító megnyitó beszéde után a tisztkart a következőképen állították össze: ifj. elnök: Weinberger László VIII. o. tan. Alelnök: Petrusz Béla VIII. o. t. titkár: Szilassy István VIII. o. t. pénztáros: Havas László VIII. o. t. Jegyzők: Langhoffer László és Singer Leó VII. o. tanulók.

Kolmonth József VII. o. t.

A „Kármán József önképzőkör“ (Losonc) szeptember hó 21-én tartotta meg alakuló közgyűlését Pásztor Mihály reálgimn. tanár-elnök vezetése mellett. A tisztkart a következők alkotják: Ifj. elnök: Lami József VIII. o. t., alelnök: Hammermüller Imre VII. o. t., titkár: Kuszy Etele VIII., főjegyző: Molnár Emma VIII., másodjegyző: Lichtner Vali VII., ellenőr: Sacher István VIII., pénztáros: Mihály Gyula VII., háznagy: Ander János VIII. oszt. tanulók. A bíráló bizottság tagjai: Händler György, Pal Ernő, Schwarz György, Vigh István VIII. o. t., Héderváry I., Schleicher Béla, Weisz Pál VII. o. t., Rozik Emil, Singer György VI. o. t.

Ivitz György VIII. o. t.

FAKADÓ RÜGYEK

Csupa szín . . .

Most színes
szemüvegeken keresztül
nézem a világot;

Elöttem zakatolva
rohannak a vonatok,
a halott színű, sápadt,
kék, fekete és sárga
vonalak.

Az emberek is más színűek
lettek;
ezerszínű
leplek
lágyan lengtek
az életiől egyformára
festett formás
testeken.

A fekete réteken
fekete méhek
döngtek a fekete virágok
kelyhében
és szívták
és hordták
a fekete mézet,
hogy legyen mivel édesíteni
ajkukat
az ezerszínű leplektől
lágyan körülvengetett
embereknek.

Én mindent más színűnek láttam...
.. semmi nem volt előttem szintelen...
színes, tarka, ragyogó
élet villogott,
csillogott előttem,
csak arra kellett gondolnom,
hogy most
színes szemüvegeken keresztül
nézem a világot.

Akkor a fekete sár is fénylik . . .
minden csuda szép . . .
minden csupa szín.

(Budapest)

Az optimisztikus világnézet megkapó rajza.

Gunda Béla

(Cegléd)

Dobos Károly gimn. tan.

A közismert témát elég ügyesen zenged meg s különösen a melanchólikus befejezés megkapó.

Pályánk

Előttünk áll a szent pálya
S utunk bizton célhoz vezet.
Miénk a szebb, a jobb jövő:
Munka, béke és szeretet!

Reménységár derüt hoz fel
Bús egünkre munkaközben,
Honnan a küzdőkre tekint
Jóságosan a jó Isten.

Ifjú szívvel fel! Előre!
Csüggedni ki fog baj között?!
Szép a jövőnk! Ezt hiszni jó!
És megtörünk minden rögöt!

(Rimaszombat)

Steinhübel Ferenc gimn. tan.

Erőteljesebb és költőibb nyelvre igyekezz szert tenni, mert gondolataid vannak.

Ősz

Itt az ősz. Jönnek a varjak,
Temetői bús avarnak
S ólomszürke felhők alatt
Keringenek, kárognak:
Kár, kár . . .

Kár volt a gyönyörű nyárért,
Az üdítő, enyhe árnyért,
Mely gyorsan eltűnt, elhaladt
Mint károgó varjúcsapat.
Kár, kár . . .

Más varjak jönnek s mint árnyak
Nagyötteén reászállnak
A halott nyár csontvázára,
A lombtalan, kopasz fára.
Kár, kár . . .

A természet kihatt, néma.
Varjakkal teli a vén fa
S öreg varjú a holt felett
Károg halottas éneket:
Kár, kár . . .

Majd az ólmos felhők alatt
Tovaszállnak mind a varjak.
A nyomuk is semmivé lett,
Mint a szép nyár, mint az élet.
Kár, kár . . .

Virággal himzett úton járok

Virággal himzett úton járok.

Rajt' nincs gödör, sem sötét árok.

Vágtat a síkon, meg se görbül.

Virágos utam egyre szépül.

Virággal himzett úton járok.

Virágim élő, kis kufárok.

Epedve várják, ki erre jár,

Legyen az koldus avagy király.

Gyógyírt ingyen bárkinek adnak.

Véget vetnek bűnnek, bánatnak,

Csak egyet kérnek s nem hiába;

Szívét Isten előtt kitarja!

Versed haladást mutat. A vallásos érzésnek, a megszentelő nyíltságnak és Istenbe vetett bizalomnak szép gyümölcse ez a költeményed.

Hóváry Holota Károly

fg. VII. o. tan., (Komárom)

HIREK

Masaryk G. Tamás

köztársaságunk szeretett, ősz elnöke, szeptember 12—13-án a régi Nógrádmegye területén járt. Mindenütt tisztelettel és alattvalói hűséggel fogadták. Kétkön átnyújtották neki a kékkői járás területén született írók és költők díszkötésű műveit. Az ajándék könyvek között szerepeltek Madách Imre, Mikszáth Kálmán és Balassi Bálint összes művei is:

Alsósztrégován kegyelete jeléül koszorút helyezett Madách Imre sírjára. A koszorú szalagján a következő kizárólag magyar nyelvű felirat állt: „Az Ember Tragédiája szerzőjének — T. G. Masaryk”. Mikor bemutatták neki Madách dédunokáját, aki csokrot adott át az Elnök úrnak, ezt mondta:

„Kisleányom, az Isten éltesen sokáig és légy nagyon büszke megboldogult dédapádra, aki a magyar kultúrának vezető egyénisége volt és irodalmi remekművel világhírű nevet szerzett”.

Losoncban Kövy Árpád, a kulturális egyletek szónokának szavára ezt a kijelentést tette:

„Örömmel értek Önnel egyet, azokban a gondolatokban, amelyekben a nemzetek közötti kultúrközeledésnek adott kifejezést. Hogy pedig a kultúra iránt érzett őszinte tiszteletmet tettekkkel is bizonyítsam, elhatároztam, hogy nyolcvanadik születésnapom alkalmából létesített alapból egy magyar tudományos, irodalmi és képzőművészeti társulat céljaira megfelelő összeget juttatok”

A Köztársasági Elnöki Iroda értesítette a magyarországi Zrínyi Ilona Kör elnökségét, amely kérelmet intézett volt Masaryk elnök úrhoz, hogy Rákóczi Ferenc borsói szülőházát a belügyminisztérium a műemlékek országos bizottsága útján, mint műemléket restaw állatja és gondozás alá veszi. Ugyancsak Masaryk elnök úr kezdeményezésére vették be az államilag gondozandó emlékek közé Fáy Andrásnak, a nagy magyar mesemondóak, kohányi (Zemplén megye) szülőházát, valamint Madách Imre alsósztrégovai szülőházát is.

Füük és lányok, kövessétek ősz elnökünk példáját és keressétek fel gyakran nagyjaink sírját s azokat a helyeket, ahol azok felserdültek, éltek és alkottak. Magyarok vagytok és a magyar kultúremlékek megbecsülése a ti elsődrendű kötelességetek ép úgy, mint műveiknek gyakori olvasása és a magyar történelem megismerése.

A rozsnyói 3. sz. kiscserkészcsapat aug 6—10-éig Vass József parancsnoksága mellett a Körös melletti „Lészek” völgyben táborozott. 25 kis fiú először izlette meg a tábor életét s habár az utolsó napokban rosszra fordult az idő, mégis jól érezték magukat. Kilenc kényelmes sátor adott otthont s a földbe ástott konyha bőven szállította az ennivalót, Keméry Géza szakácsnak gondossága révén. Az esti tábortüzekhez eljöttek a falu kicsinyei, majd az öregjei is, gyümölcsöt hordva a virgonc kis farkaskölyköknek. A falusiak velünk énekeltek és nem egy szép nótát tanul-

tunk el tőlük. Megható volt egy nap az öreg Simon bácsi látogatása a táborban. Kereste azt a kis cserkészt, aki a kis unokájának csokoládét adott. Meg is dicsérte, mondván „no, fiam, látom, hogy derék ember lesz belőled”. Messzebb vidékről is kerestek fel látogatók. Így eljött Medek Aladár tb. főparancsnok, Proschinger József parancsnok Rozsnyóról, 3 rozsnyói szlovák cserkész és mások. A legjobb táborozók voltak: Jadustyák István, Koreny Bandi és Siskovits József.
(Rozsnyó) Varga László

Eszperantista cserkész táborozás lesz a jövő évben Magyarországon. A Magyar Cserkész Szövetség meghívására az Eszperantista Cserkész Szövetség angliai vezetősége 1931-ben Magyarországon tartja meg nemzetközi táborozását. Erre a Párisban megjelenő eszperantó cserkész folyóirata és az eszperantó lapok útján felhívja a cserkészeket részvételre. Ebben az évben Hollandiában volt a táborozás, ott adták át szóbelileg is a magyarok meghívását. Már több magyar cserkészcsapatban kezdődött eszperantó tanfolyam. A párisi eszperantó cserkészlap külön magyar számot ad ki.

Az angol tanítónők kongresszusa az eszperantó nyelv tanítását ajánlja. Általában még az angol nyelvet tekinthetjük a legjobban elterjedt világnyelvnek, bár már több helyen tapasztaltuk, előfordult, hogy angolnyelvű beszélőfilm hatásaként a közönség nem sietett angolul tanulni, hanem tiltakozott ellene. Most érkezett londoni jelentés szerint, maguk az angolok is támogatják az eszperantó terjedését és az Angol Tanítónők Szövetségének Canterburyben tartott kongresszusa határozatot hozott, melyben tekintettel a népek közötti közvetlen gondolatcsere szükségességére, ajánlja, hogy a nemzetközi segédnyelvet, mint második nyelvet, minden iskolában tanítsák. Az eszperantó tanfolyamok tanárait Angolországban az állam fizeti és az angolok rendezték ez év augusztusában a híres egyetemi városban Oxfordban a XXII-ik eszperantó világkongresszust.

A rozsnyói iparos cserkészcsapat zászlajára érkezett adományok nyugtatása: Kiskárpátok cserkészcsapat Pozsony 50, Bender Ernő és neje 50, Schmögnér János 60, Endler Ignác 10, Cseffo Miklós 10, Dr. Fábrián Antal kanonok 100, Majkuth Albert 50, Müller Sándorné 30, Müller Sándor 20, Szentpétery Aladár 20, Orosz L. Bertalan 100, Rozsnyói Dalos Egylet 20, Tüzoltó Parancsnokság 50, Dr. Vadas Vilmos Rozsnyó 50, Scherer Lajos „A Mi Lapunk” Losonc 20, Varga Juliska Dobsina 10, Rozsnyó város 100, Massarovits Alfons Betlér 50, Tichy Kálmán 50, Ambróz József 10, Dr. Kiss Károly és neje 20, Pauchly Rezső Rozsnyó 20, Holéczy Miklós Rimaszombat 30, gróf Andrassy Manó Betlér 100, Héregi János né Pelsőc 10, T. u. A. Bafa Zlin 50, Barna Béla Meliata 100, Dr. Grosschmidt Géza Kassa 30, Rosenblüth Jenő és neje 50, Dr. Knóh László 100, Protestáns Legényegylet 50, Szepességi Bank 100, Szász Bertalan Rozsnyó 100, Hangos Aladár Érs kujvár 50, Érsekujvári Czuczor Gergely csapat 50, Bíró Lucián Komárom 40, Dittel István kanonok Rozsnyó 30, egyéb adományok 435 korona. A fenti kegyes adományokért ezuton mondunk hálás köszönetet: Poschinger József parancsnok, Medek Aladár t. főparancsnok.